

PATVIRTINTA

Kvalifikacijų ir profesinio mokymo plėtros centro
direktoriaus 2019 m.
Nr. d. įsakymu

NEKILNOJAMOJO TURTO OPERACIJŲ, FINANSINIŲ, APSKAITOS IR DRAUDIMO PASLAUGŲ SEKTORIAUS PROFESINIS STANDARTAS

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Nekilnojamojo turto operacijų, finansinių, apskaitos ir draudimo paslaugų sektoriaus profesinis standartas (toliau – Standartas) nustato nekilnojamojo turto operacijų, finansinės ir draudimo veiklos bei apskaitos sektorių, jo posektorius ir pagrindinius veiklos procesus, sektoriaus kvalifikacijas ir jų aprašus.

2. Standarto rekvizitai:

2.1. Standarto pavadinimas: Nekilnojamojo turto operacijų, finansinių, apskaitos ir draudimo paslaugų sektoriaus profesinis standartas;

2.2. Standarto valstybinis kodas: PSK01.

3. Standarte vartojamos sąvokos:

3.1. **kvalifikacijos vienetas** – kvalifikaciją sudarančių kompetencijų derinys, kurį galima įvertinti ir pripažinti;

3.2. **specializacijos kvalifikacijos vienetas** – kvalifikacijos vienetas, reikalingas atlikti veiklai, orientuotai į atskirus produktų ir (arba) paslaugų tipus.

4. Kitos Standarte vartojamos sąvokos apibrėžtos Lietuvos Respublikos švietimo įstatyme, Lietuvos Respublikos profesinio mokymo įstatyme, Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatyme, Lietuvos Respublikos turto ir verslo vertinimo pagrindų įstatyme, Lietuvos Respublikos draudimo įstatyme, Lietuvos Respublikos transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės privalomojo draudimo įstatyme ir Lietuvos Respublikos buhalterinės apskaitos įstatyme.

5. Standarte aprašomas kvalifikacijas sudaro šios dalys:

5.1. kvalifikacijos vienetai (skiriami pagrindiniai ir specializacijos kvalifikacijos vienetai);

5.2. kompetencijos ir kompetencijų ribos.

II SKYRIUS NEKILNOJAMOJO TURTO OPERACIJŲ, FINANSINIŲ, APSKAITOS IR DRAUDIMO PASLAUGŲ SEKTORIAUS APIBRĖŽIMAS PAGAL EKONOMINĖS VEIKLOS RŪŠIŲ KLASIFIKATORIŲ

6. Standartas apima nuosavo arba nuomojamo nekilnojamojo turto nuomos ir eksploatavimo, nekilnojamojo turto operacijų už atlygį arba pagal sutartį, piniginių tarpininkavimo, kontroliuojančiųjų bendrovių veiklos, fondų ir panašių finansinių institucijų veiklos, kitos finansinių paslaugų veiklos, draudimo, perdraudimo, pensijų lėšų kaupimo, pagalbinę finansinių paslaugų, pagalbinę draudimo ir pensijų lėšų kaupimo, fondų valdymo, apskaitos ir audito, konsultacijų mokesčių klausimais veiklas pagal Ekonominės veiklos rūšių klasifikatorių, patvirtintą Statistikos departamento prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės generalinio direktoriaus 2007 m. spalio 31 d. įsakymu Nr. DĮ-226 „Dėl Ekonominės veiklos rūšių klasifikatoriaus patvirtinimo“.

7. Nekilnojamojo turto operacijų, finansinių, apskaitos ir draudimo paslaugų sektorių sudaro šie posektoriai:

- 7.1. nekilnojamojo turto operacijų;
- 7.2. finansinių ir draudimo paslaugų;
- 7.3. apskaitos paslaugų.

8. Nekilnojamojo turto operacijų posektoriui yra būdingos šios veiklos:

- 8.1. nuosavo nekilnojamojo turto pardavimas ar pirkimas;
- 8.2. tarpininkavimas perkant ar parduodant nekilnojamąjį turtą už atlygį ar pagal sutartį;
- 8.3. nekilnojamojo turto nuoma (nuoma ir naudojimas nuosavu ar išnuomotu turtu, aprūpinimas namais, butais ar apartamentais su baldais ar be baldų ilgesniam laikotarpiui, tarpininkavimas nuomojant nekilnojamąjį turtą už atlygį ar pagal sutartį);
- 8.4. nekilnojamojo turto vertinimas.

9. Išskirtinos šios tipinės nekilnojamojo turto operacijų posektoriaus darbo vietos:

- 9.1. nekilnojamojo turto agentūros;
- 9.2. nekilnojamojo turto vertinimo įmonės;
- 9.3. bankai;
- 9.4. draudimo kompanijos;
- 9.5. pastatų ūkio valdymo organizacijos.

10. Išskirtinos šios tipinės nekilnojamojo turto operacijų posektoriaus darbo sąlygos: darbas patalpoje ir susitikimai nekilnojamojo turto objektuose, dirbama individualiai ir (ar) komandoje, galimas lankstus darbo grafikas.

11. Finansinių ir draudimo paslaugų posektoriui yra būdingos šios veiklos:

11.1. finansinių paslaugų veikla (centrinė bankininkystė, indėlių ir (ar) artimų indėliams pakaitų priėmimas, kreditų teikimas arba lėšų skolinimas, kontroliuojančių bendrovių (holdingų) veikla, juridinių subjektų veikla, skirta telkti vertybinius popierius ar kitą finansinį turtą jo nevaldant (nepriimant ir nevykdant investicinių sprendimų) akcininkų ar naudos gavėjų vardu, išperkamoji nuoma);

11.2. draudimas (gyvybės draudimas su kaupimu, gyvybės draudimas be kaupimo, ne gyvybės draudimas);

11.3. perdraudimas (visos rizikos, susijusios su esamais draudimų polisais, pasirašytais kitos draudimo bendrovės, prisiėmimas, dalies rizikos, susijusios su esamais draudimų polisais, pasirašytais kitos draudimo bendrovės, prisiėmimas);

11.4. pensijų lėšų kaupimas (juridiškai apibrėžti subjektai (t. y. fondai, planai ir (ar) programos), vykdytys senatvės pensijų lėšų kaupimą išimtinai finansuojančio subjekto (įmokų mokėtojo) darbuotojams ar nariams);

11.5. kitos finansinės paslaugas palaikančios veiklos (finansinių rinkų veiklos užtikrinimas ir priežiūra, vertybinių popierių ir prekių sutarčių sudarymo tarpininkavimas);

11.6. investicijų (turto) laikymo veikla (investicinių fondų valdymas, pensinių fondų valdymas).

12. Išskirtinos šios tipinės finansinių ir draudimo paslaugų posektoriaus darbo vietos:

- 12.1. Lietuvos ar užsienio įmonės;
- 12.2. bankai;
- 12.3. kitos piniginių tarpininkavimo ir panašios finansinės institucijos;
- 12.4. finansinių paslaugų įstaigos;
- 12.5. draudimo brokerių įmonės;
- 12.6. draudimo įmonės;
- 12.7. krovininių gabenimo ir ekspedijavimo įmonės.

13. Išskirtinos šios tipinės finansinių ir draudimo paslaugų posektoriaus darbo sąlygos: darbas atliekamas įvairiu paros metu, visais metų laikais, pagal nustatytą darbo grafiką nuotoliniu arba stacionariu būdu, atskirai suderintu laiku (gali būti organizuojamas ir darbas pamainomis).

14. Apskaitos paslaugų posektoriui yra būdingos šios veiklos:
 - 14.1. finansinių ataskaitų auditas;
 - 14.2. finansinių ataskaitų rengimas;
 - 14.3. apskaitos informacinės sistemos formavimas;
 - 14.4. buhalterinės apskaitos tvarkymas ir kontrolė;
 - 14.5. mokesčių apskaitos informacinės sistemos formavimas ir mokesčių apskaičiavimas ir kontrolė;
 - 14.6. įmonės finansinės būklės veiklos rezultatų analizė;
 - 14.7. mokesčių konsultacijos.
15. Išskirtinos šios tipinės apskaitos paslaugų posektoriaus darbo vietos:
 - 15.1. apskaitos ir audito paslaugas teikiančios įmonės;
 - 15.2. įstaigų, organizacijų ar įvairių veiklos sričių įmonės, darbas finansų, apskaitos, audito, įmonės informacijos formavimo ir valdymo srityse.
16. Išskirtinos šios tipinės apskaitos paslaugų posektoriaus darbo sąlygos: dirbama individualiai ir (ar) komandoje, galimas lankstus darbo grafikas, nuotolinis darbas.

III SKYRIUS

PAGRINDINĖS NEKILNOJAMOJO TURTO OPERACIJŲ, FINANSINIŲ, APSKAITOS IR DRAUDIMO PASLAUGŲ SEKTORIAUS VEIKLOS SRITYS

17. Pagrindinės nekilnojamojo turto operacijų posektoriaus veiklos sritys (veiklos procesai):
 - 17.1. nekilnojamojo turto pardavimas ar pirkimas;
 - 17.2. nekilnojamojo turto nuoma;
 - 17.3. nekilnojamojo turto vertinimas.
18. Pagrindinės finansinių ir draudimo paslaugų posektoriaus veiklos sritys (veiklos procesai):
 - 18.1. finansinių paslaugų veikla;
 - 18.2. draudimas;
 - 18.3. perdraudimas;
 - 18.4. pensijų lėšų kaupimas;
 - 18.5. investicijų (turto) laikymo veikla.
19. Pagrindinės apskaitos paslaugų posektoriaus veiklos sritys (veiklos procesai):
 - 19.1. finansinių ataskaitų auditas;
 - 19.2. finansinių ataskaitų rengimas;
 - 19.3. apskaitos tvarkymas;
 - 19.4. ūkinių apskaitos procesų kontrolė;
 - 19.5. įmonės finansinės būklės veiklos rezultatų analizė;
 - 19.6. mokesčių konsultacijos.

IV SKYRIUS

NEKILNOJAMOJO TURTO OPERACIJŲ, FINANSINIŲ, APSKAITOS IR DRAUDIMO PASLAUGŲ SEKTORIAUS KVALIFIKACIJOS

20. Nekilnojamojo turto operacijų, finansinių, apskaitos ir draudimo paslaugų sektoriui priskiriamos šios kvalifikacijos:
 - 20.1. nekilnojamojo turto operacijų posektorius:
 - 20.1.1. nekilnojamojo turto brokeris;
 - 20.1.2. nekilnojamojo turto rinkos analitikas;
 - 20.1.3. nekilnojamojo turto vertintojas;
 - 20.2. finansinių ir draudimo paslaugų posektorius:
 - 20.2.1. aktuaras;
 - 20.2.2. draudimo brokeris;

- 20.2.3. draudimo konsultantas;
- 20.2.4. draudimo rizikos vertintojas;
- 20.2.5. finansų analitikas;
- 20.2.6. finansų ir investicijų konsultantas;
- 20.2.7. finansų makleris;
- 20.2.8. žalių ekspertas;
- 20.2.9. draudimo produktų vadovas;
- 20.3. apskaitos paslaugų posektorius:
- 20.3.1. apskaitininkas;
- 20.3.2. auditorius;
- 20.3.3. buhalteris.

21. Nekilnojamojo turto operacijų, finansinių, apskaitos ir draudimo paslaugų sektoriaus kvalifikacijų priskyrimas Lietuvos kvalifikacijų lygiams pagal Lietuvos kvalifikacijų sandaros aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2010 m. gegužės 4 d. nutarimu Nr. 535 „Dėl Lietuvos kvalifikacijų sandaros aprašo patvirtinimo“, priedą „Lietuvos kvalifikacijų lygiai“ bei atitinkamo pagal Europos Sąjungos Tarybos 2017 m. gegužės 22 d. Tarybos rekomendaciją dėl Europos mokymosi visą gyvenimą kvalifikacijų sandaros, kuria panaikinama 2008 m. balandžio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos rekomendacija dėl Europos mokymosi visą gyvenimą kvalifikacijų sąrangos kūrimo (OL 2017 C189, p. 1) nurodytas Standarto 1 priede.

22. Nekilnojamojo turto operacijų, finansinių, apskaitos ir draudimo paslaugų sektoriaus kvalifikacijų aprašai pateikiami Standarto 2 priede.

**NEKILNOJAMOJO TURTO OPERACIJŲ, FINANSINIŲ, APSKAITOS IR DRAUDIMO
PASLAUGŲ SEKTORIAUS KVALIFIKACIJŲ PRISKYRIMAS KVALIFIKACIJŲ
LYGIAMS**

Kvalifikacijos pavadinimas	Kvalifikacijos lygis (pagal Lietuvos kvalifikacijų sandaros aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2010 m. gegužės 4 d. nutarimu Nr. 535 „Dėl Lietuvos kvalifikacijų sandaros aprašo patvirtinimo“, priedą)	Kvalifikacijos lygis (pagal Europos Sąjungos Tarybos 2017 m. gegužės 22 d. Tarybos rekomendaciją dėl Europos mokymosi visą gyvenimą kvalifikacijų sandaros, kuria panaikinama 2008 m. balandžio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos rekomendacija dėl Europos mokymosi visą gyvenimą kvalifikacijų sąrangos kūrimo (OL 2017 C 189, p. 1))
Posektoriaus pavadinimas: Nekilnojamojo turto operacijų posektorius		
Nekilnojamojo turto brokeris	IV	IV
Nekilnojamojo turto vertintojas	VI	VI
Nekilnojamojo turto rinkos analitikas	VII	VII
Posektoriaus pavadinimas: Finansinių ir draudimo paslaugų posektorius		
Draudimo brokeris	IV	IV
Draudimo konsultantas	IV	IV
Aktuaras	VI	VI
Draudimo produktų vadovas	VI	VI
Draudimo rizikos vertintojas	VI	VI
Žalų ekspertas	VI	VI
Finansų analitikas	VII	VII
Finansų ir investicijų konsultantas	VII	VII
Finansų makleris	VII	VII
Posektoriaus pavadinimas: Apskaitos paslaugų posektorius		
Apskaitininkas	IV	IV
Buhalteris	VI	VI
Auditorius	VII	VII

Nekilnojamojo turto operacijų, finansinių,
apskaitos ir draudimo paslaugų sektoriaus
profesinio standarto
2 priedas

NEKILNOJAMOJO TURTO OPERACIJŲ, FINANSINIŲ, APSKAITOS IR DRAUDIMO PASLAUGŲ SEKTORIAUS KVALIFIKACIJŲ APRAŠAI

I SKYRIUS

NEKILNOJAMOJO TURTO OPERACIJŲ POSEKTORIAUS KVALIFIKACIJŲ APRAŠAI

1. Kvalifikacijos pavadinimas: nekilnojamojo turto brokeris, Lietuvos kvalifikacijų lygis IV (pagal Lietuvos kvalifikacijų sandaros aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2010 m. gegužės 4 d. nutarimu Nr. 535 „Dėl Lietuvos kvalifikacijų sandaros aprašo patvirtinimo“, priedą (toliau – LTKS))

<i>Trumpas kvalifikacijos apibūdinimas</i>	Veiklos objektas: tarpininkavimas parduodant, perkant ir nuomojant nekilnojamąjį turtą. Veiklos uždaviniai: 1) ieškoti nekilnojamojo turto objektų pirkimui, pardavimui ar nuomai; 2) konsultuoti klientus nekilnojamojo turto pirkimo, pardavimo ar nuomos klausimais; 3) tarpininkauti parduodant, perkant ar nuomojant nekilnojamąjį turtą. Darbo sąlygos: darbas patalpoje ir susitikimai nekilnojamojo turto objektuose, dirbama individualiai, galimas lankstus darbo grafikas. Ypatingi reikalavimai sveikatai: privalu atlikti sveikatos profilaktinį patikrinimą ir turėti asmens medicininę knygėlę arba privalomojo sveikatos patikrinimo medicininę pažymą. Darbo priemonės: kompiuteris, telefonas, faksas ir kita biuro įranga. Papildoma informacija: įgiję nekilnojamojo turto brokerio kvalifikaciją asmenys galės dirbti nekilnojamojo turto agentūrose ir (ar) individualiai.	
<i>Pagrindiniai kvalifikacijos vienetai (nurodant jų lygį pagal LTKS)</i>	<i>Kompetencijos</i>	<i>Kompetencijų ribos</i>
Nekilnojamojo turto objektų ir klientų paieška (LTKS IV)	Rinkti, kaupti ir analizuoti informaciją apie nekilnojamojo turto rinką.	Nekilnojamojo turto rinkos stebėjimas, vertinimas. Statistinių duomenų apie nekilnojamojo turto rinką rinkimas, kaupimas, analizė. Kitos informacijos apie nekilnojamąjį turtą ir jo rinkos perspektyvas rinkimas, kaupimas ir analizavimas.
	Vykdyti nekilnojamojo turto objektų pirkėjų ir (ar) nuomininkų paiešką.	Bendravimas su klientais, kolegomis, kitais nekilnojamojo turto brokeriais, įvairių institucijų atsakingais darbuotojais, dalykinių verslo santykių formavimas ir palaikymas. Informacijos apie nekilnojamojo turto

		objektus rinkimas, kaupimas ir analizavimas. Pirkėjų ir (ar) nuomininkų poreikių vertinimas.
Tarpininkavimas parduodant, perkant ar nuomojant nekilnojamąjį turtą (LTKS IV)	Konsultuoti klientus nekilnojamojo turto pirkimo, pardavimo ar nuomos klausimais.	Konsultavimas nekilnojamojo turto pirkimo, pardavimo, paskolų bei susijusių mokesčių klausimais. Informacijos apie sutarčių formas, pardavimo teises teikimas. Kliento (pirkėjo) palydėjimas apžiūrint vietovę, kurioje yra nekilnojamasis turtas ir susitikimo su pardavėju organizavimas.
	Rengti nekilnojamojo turto pirkimo - pardavimo sutarčių projektus.	Nekilnojamojo turto sutartys, jų projektų paruošimas. Nuosavybės teisės dokumentai, jų tikrinimas dėl galimo disponavimo turtu apribojimų ar suvaržymų. Abiems sandorio pusėms priimtinių sutarties sąlygų derinimas. Dokumentų projektai, reikalingi sandoriui įforminti, jų paruošimas. Sandorio įforminimo ir šalių tarpusavio atsiskaitymo būdai.
<i>Profesinei veiklai reikalingi bendrieji gebėjimai</i>	Asmuo, įgijęs nurodytą kvalifikaciją, taip pat turi būti įgijęs ir bendrųjų gebėjimų, apibrėžtų Europos Parlamento ir Tarybos 2006 m. gruodžio 18 d. rekomendacijoje dėl bendrųjų visą gyvenimą trunkančio mokymosi gebėjimų (OL 2006 L 394, p. 10) (toliau – Rekomendacija dėl bendrųjų visą gyvenimą trunkančio mokymosi gebėjimų). Jų ugdymas(is) turi būti integruotas į nurodytai kvalifikacijai reikalingų kompetencijų ugdymo(si) procesą.	
<i>Kvalifikacijai įgyti reikalingas išsilavinimas, kvalifikacija (jei taikoma) ir profesinė patirtis (jei taikoma)</i>	Vidurinis išsilavinimas.	
<i>Kvalifikacijos įgijimas</i>	Kvalifikacija įgyjama mokantis pagal formaliojo profesinio mokymo programą arba iš profesinės veiklos patirties.	
<i>Rekomenduojama mokymo apimtis kvalifikacijai įgyti</i>	Mokymo pagal formaliojo profesinio mokymo programą apimtis – 30 mokymosi kreditų.	
<i>Kvalifikacijos vertinimo kriterijai ir metodai</i>	Kvalifikacijai įgyti reikalingos asmens turimos kompetencijos vertinamos vadovaujantis kompetencijų formuluotėmis ir jų ribų aprašais, kurie išreiškia slenkstinį (minimalųjį) kompetencijos įgijimo lygmenį. Asmens kompetencijų, įgytų siekiant nurodytos kvalifikacijos mokantis pagal formaliojo profesinio mokymo programą, darbo vietoje, neformaliojo ar savišvietos būdu, vertinimas vykdomas Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro nustatyta tvarka.	
<i>Kvalifikacijos atitikimas Europos Sąjungos ir tarptautiniams standartams (jeigu taikoma)</i>	Netaikoma.	

2. Kvalifikacijos pavadinimas: nekilnojamojo turto vertintojas, LTKS VI

<i>Trumpas kvalifikacijos apibūdinimas</i>	Veiklos objektas: nekilnojamojo turto vertės nustatymas. Veiklos uždaviniai: 1) apžiūrėti vertinamas gyvenamąsias bei komercinės paskirties patalpas ir pastatus, žemę; 2) parinkti tinkamus nekilnojamojo turto vertinimo metodus; 3) nustatyti nekilnojamojo turto vertę; 4) parengti vertinamo nekilnojamojo turto vertinimo dokumentus. Darbo sąlygos: darbas patalpoje ir susitikimai nekilnojamojo turto objektuose, galimas lankstus darbo grafikas, dirbama individualiai ir (ar) komandoje. Ypatingi reikalavimai sveikatai: privalu atlikti sveikatos profilaktinį patikrinimą ir turėti asmens medicininę knygelę arba privalomojo sveikatos patikrinimo medicininę pažymą. Darbo priemonės: kompiuteris, speciali programinė įranga, naudojama nekilnojamojo turto vertinimui atlikti, su nekilnojamojo turto susijusių duomenų bazės, ryšio priemonės ir kita biuro įranga. Papildoma informacija: nekilnojamojo turto vertintojo kvalifikacija įgyjama išlaikius turto vertintojo kvalifikacijos egzaminą Lietuvos Respublikos turto ir verslo vertinimo pagrindų įstatymo nustatyta tvarka. Asmuo, įgijęs šią kvalifikaciją, galės dirbti nekilnojamojo turto agentūrose.	
<i>Pagrindiniai kvalifikacijos vienetai (nurodant jų lygį pagal LTKS)</i>	<i>Kompetencijos</i>	<i>Kompetencijų ribos</i>
Vertinamo nekilnojamojo turto apžiūra (LTKS VI)	Rengti vertinamojo nekilnojamojo turto techninę užduotį.	Techninės užduoties rengimo eiga: nekilnojamojo turto vertinimo tikslo nustatymas, jo nuosavybės formos ir savininko nustatymas, disponavimo turtu tvarkos sąlygų, kitų, turinčių įtakos vertinamam nekilnojamajam turtui, veiksnių nustatymas, vertinamo turto tipo nustatymas.
	Atlikti vertinamo nekilnojamojo turto apžiūrą.	Nekilnojamasis turtas: gyvenamieji, negyvenamieji bei komercinės paskirties pastatai ir patalpos, žemė. Vertinamo nekilnojamojo turto ypatumai, galimų ypatumų nustatymas apžiūros metu: turto disponavimo apribojimai, turto naudojimas, kitų asmenų teisės į vertinamą turtą – nuoma, servitutas, įkeitimas ir kt., savininko prievolės, teritorijų planavimas ir valdymas, galimas vertinimo modelis, kiti galimi ypatumai.
	Parengti nekilnojamojo turto vertinimo sutartį.	Nekilnojamojo turto vertinimo sutartis. Nekilnojamojo turto vertinimo sąlygos ir terminai, atlygis ir kitos būtinosios sąlygos, jų parengimas. Nekilnojamojo

		turto vertinimo įforminimo dokumentai (sutartis, apžiūrėjimo aktas, techninė užduotis, mokėjimo grafikas), jų parengimas.
Nekilnojamojo turto vertinimas (LTKS VI)	Parinkti nekilnojamojo turto vertės nustatymo metodus.	Nekilnojamojo turto vertės nustatymo metodai (lyginamosios vertės, atkuriamosios vertės, ypatingosios vertės ir kt.), jų parinkimas. Nekilnojamojo turto vertės nustatymo metodo parinkimo kriterijai (nekilnojamojo turto tipas, jo paskirtis; turto vertės rūšis; požymis, kuris geriausiai parodo nekilnojamojo turto vertę esamojoje rinkoje), jų taikymas.
	Analizuoti nekilnojamojo turto vertei įtaką darančių veiksnių duomenis.	Lietuvos ir kitų ES šalių ūkio ekonominės būsenos rodikliai (užimtumo ir nedarbo lygis, bendrasis kainų lygis, BVP ir kt.), jų analizavimas. Specifiniai veiksniai (socialiniai – ekonominiai konkrečios vietovės rodikliai, rinkos sąlygos, paklausa ir pasiūla, socialiniai lūkesčiai ir kt.), jų vertinimas. Veiksnių duomenų balansas, jo analizė. Išorinių veiksnių rodikliai (demografiniai veiksniai, nuomos mokesčiai, turto sandoriai, konkurencija ir kt.), jų vertinimas. Vidiniai veiksniai (nekilnojamojo turto vystymas, likvidumas, fizinis, ekonominis nusidėvėjimas ir kt.), jų vertinimas.
	Nustatyti nekilnojamojo turto vertę.	Esamos ir būsimosios nekilnojamojo turto vertės nustatymas pagal pasirinktą vertinimo metodiką. Nekilnojamojo turto vertės nustatymo etapai: duomenų rinkimas ir kaupimas, jų analizė, skaičiavimų atlikimas, vertinimo ataskaitos parengimas. Vertinimo dokumentai (vertės nustatymo pažyma, sąmatinė dokumentacija, vertinimo ataskaita, verčių žemėlapiai ir kt.), jų rengimas.

	Parengti nekilnojamojo turto vertinimo dokumentus.	Nekilnojamojo turto vertintojo teisės ir pareigos. Teisės aktai, reglamentuojantys nekilnojamojo turto vertinimą. Mokestinis ir teisinis nekilnojamojo turto vertinimo reglamentavimas. Nacionaliniai ir tarptautiniai nekilnojamojo turto vertinimo standartai, jų taikymas. Nekilnojamojo turto vertinimo dokumentų rengimas, sisteminimas, kaupimas ir saugojimas.
<i>Profesinei veiklai reikalingi bendrieji gebėjimai</i>	Asmuo, įgijęs nurodytą kvalifikaciją, taip pat turi būti įgijęs ir bendrųjų gebėjimų, apibrėžtų Rekomendacijose dėl bendrųjų visą gyvenimą trunkančio mokymosi gebėjimų. Jų ugdymas (is) turi būti integruotas į nurodytai kvalifikacijai reikalingų kompetencijų ugdymo (si) procesą.	
<i>Kvalifikacijai įgyti reikalingas išsilavinimas, kvalifikacija (jei taikoma) ir profesinė patirtis (jei taikoma)</i>	Aukštasis vadybos studijų krypties išsilavinimas, profesinio bakalauro arba bakalauro kvalifikacinis laipsnis ir Lietuvos Respublikos turto ir verslo vertinimo pagrindų įstatyme nustatytos trukmės nekilnojamojo turto vertinimo darbo patirtis.	
<i>Kvalifikacijos įgijimas</i>	Kvalifikacijos vienetų sudarantys kompetencijų deriniai įgyjami studijuojant vadybos studijų krypties pirmosios pakopos studijose arba iš profesinės veiklos patirties. Kvalifikacija įgyjama išlaikius turto vertintojo kvalifikacijos egzaminą Lietuvos Respublikos turto ir verslo vertinimo pagrindų įstatymo nustatyta tvarka.	
<i>Rekomenduojama mokymo apimtis kvalifikacijai įgyti</i>	Pirmosios pakopos studijų trukmė nustatoma vadovaujantis Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymu.	
<i>Kvalifikacijos vertinimo kriterijai ir metodai</i>	Kvalifikacijai įgyti reikalingos asmens turimos kompetencijos vertinamos vadovaujantis kompetencijų formuluotėmis ir jų ribų aprašais, kurie išreiškia slenkstinį (minimalų) kompetencijos įgijimo lygmenį.	
<i>Kvalifikacijos atitikimas Europos Sąjungos ir tarptautiniams standartams (jeigu taikoma)</i>	Netaikoma.	

3. Kvalifikacijos pavadinimas: nekilnojamojo turto rinkos analitikas, LTKS VII

<i>Trumpas kvalifikacijos apibūdinimas</i>	Veiklos objektas: nekilnojamojo turto rinkos analizavimas ir pokyčių prognozavimas. Veiklos uždaviniai: 1) analizuoti ir vertinti nekilnojamojo turto rinką; 2) rengti informaciją rinkos dalyviams; 3) prognozuoti nekilnojamojo turto rinkos pokyčius. Darbo sąlygos: darbas patalpoje, dirbama individualiai ir (ar) komandoje. Ypatingi reikalavimai sveikatai: privalu atlikti sveikatos profilaktinį patikrinimą ir turėti asmens medicininę knygėlę arba privalomojo sveikatos patikrinimo medicininę pažymą.
--	--

	Darbo priemonės: kompiuteris, telefonas, faksas ir kita biuro įranga. Papildoma informacija: įgiję nekilnojamojo turto rinkos analitiko kvalifikaciją, asmenys galės dirbti nekilnojamojo turto agentūrose.	
<i>Pagrindiniai kvalifikacijos vienetai (nurodant jų lygį pagal LTKS)</i>	<i>Kompetencijos</i>	<i>Kompetencijų ribos</i>
Nekilnojamojo turto rinkos vertinimas (LTKS VII)	Vertinti makroekonominių veiksnių įtaką nekilnojamojo turto rinkai.	Lietuvos ir pasaulio ūkio ekonominės būsenos rodiklių (bendrojo vidaus produkto, bendrojo kainų lygio, užimtumo ir nedarbo lygio, veiksnių duomenų banko) įtakos įvertinimas nekilnojamojo turto rinkai.
	Analizuoti nekilnojamojo turto verslo aplinką.	Esamų ir būsimų nekilnojamojo turto rinkos dalyvių polinkių aiškinimasis ir prognozavimas. Nekilnojamojo turto rinkos stebėjimas, statistinių duomenų rinkimas, jų kaupimas, apibendrinimas. Galimos naujos nekilnojamojo turto paslaugų paklausos ir rinkos ypatybių tyrimas.
	Atlikti nekilnojamojo turto rinkos tyrimus.	Klausimynai periodiniams rinkos tyrimams atlikti, jų parengimas. Parduodamo ar nuomojamo nekilnojamojo turto reklama, potencialių pirkėjų sąrašai, jų parengimas, nurodant jų pageidaujamo įsigyti nekilnojamojo turto rūšį, vietovę ir kainą. Įvairios informacijos apie pastatų juridinę priklausomybę, aplink juos esantį žemės sklypą, sklypo formavimo istoriją ir perspektyvas rengimas ir kaupimas.
Nekilnojamojo turto rinkos pokyčių prognozavimas (LTKS VII)	Vertinti pokyčius nekilnojamojo turto rinkoje ir siūlyti naujas paslaugas rinkai.	Naujų nacionalinės ir tarptautinės rinkos galimybių, pokyčių indentifikavimas, jų prognozavimas, tikslinių rinkų vertinimas, jų potencialo pritaikymas. Naujų produktų ir paslaugų šioms rinkoms vystymas, efektyvus savo pasiūlymų komunikavimas rinkai. Socialinė verslo atsakomybė, jos principų taikymas praktikoje. Pranešimų, rekomendacijų, reklaminių tekstų, susijusių su nekilnojamojo turto verslo rinkos pokyčių prognozavimu, rengimas ir pristatymas.
	Rengti strategijas tikslinėms	Įmonės vadovų ir įmonės klientų konsultavimas, susijęs su strategijų ir

	nekilnojamojo turto rinkoms pasiekti.	iniciatyvų, skirtų tikslinėms nekilnojamojo turto rinkoms pasiekti, klientų informuotumui didinti ir teikiamų paslaugų ypatybėms veiksmingai reklamuoti.
<i>Profesinei veiklai reikalingi bendrieji gebėjimai</i>	Asmuo, įgijęs nurodytą kvalifikaciją, taip pat turi būti įgijęs ir bendrųjų gebėjimų, apibrėžtų Rekomendacijoje dėl bendrųjų visą gyvenimą trunkančio mokymosi gebėjimų. Jų ugdymas(is) turi būti integruotas į nurodytai kvalifikacijai reikalingų kompetencijų ugdymo(si) procesą.	
<i>Kvalifikacijai įgyti reikalingas išsilavinimas, kvalifikacija (jei taikoma) ir profesinė patirtis (jei taikoma)</i>	Aukštasis vadybos studijų krypties išsilavinimas, magistro kvalifikacinis laipsnis.	
<i>Kvalifikacijos įgijimas</i>	Kvalifikacijos vienetų sudarantys kompetencijų deriniai įgyjami studijuojant vadybos studijų krypties antrosios pakopos studijose arba iš profesinės veiklos patirties.	
<i>Rekomenduojama mokymo apimtis kvalifikacijai įgyti</i>	Antrosios pakopos studijų trukmė nustatoma vadovaujantis Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymu.	
<i>Kvalifikacijos vertinimo kriterijai ir metodai</i>	Kvalifikacijai įgyti reikalingos asmens turimos kompetencijos vertinamos vadovaujantis kompetencijų formuluotėmis ir jų ribų aprašais, kurie išreiškia slenkstinį (minimalų) kompetencijos įgijimo lygmenį.	
<i>Kvalifikacijos atitikimas Europos Sąjungos ir tarptautiniams standartams (jeigu taikoma)</i>	Netaikoma.	

II SKYRIUS

FINANSINIŲ IR DRAUDIMO PASLAUGŲ POSEKTORIAUS KVALIFIKACIJŲ APRAŠAI

4. Kvalifikacijos pavadinimas: draudimo brokeris, LTKS IV

<i>Trumpas kvalifikacijos apibūdinimas.</i>	Veiklos objektas: draudimo produktų platinimas. Veiklos uždaviniai: 1) vykdyti aktyvią klientų paiešką; 2) parduoti įvairių draudimo įmonių draudimo produktus; 3) administruoti draudimo sutarčių sudarymą ir vykdymą; 4) konsultuoti žalų administravimo klausimais; 5) atnaujinti draudimo sutartis. Darbo sąlygos: darbas patalpoje ir draudžiamo turto apžiūra kliento nurodytose vietose. Ypatingi reikalavimai sveikatai: privalu atlikti sveikatos profilaktinį patikrinimą ir turėti asmens medicininę knygelę arba privalomojo sveikatos patikrinimo medicininę pažymą. Darbo priemonės: kompiuteris, telefonas, daugiafunkcinis aparatas ir kita biuro įranga, draudimo sutarčių apskaitos programa, transporto priemonė ir kt. Papildoma informacija: asmuo, siekiantis įgyti draudimo brokerio kvalifikaciją turi būti nepriekaištingos reputacijos.
---	---

	Asmuo, įgijęs draudimo brokerio kvalifikaciją, tapęs Draudimo brokerių rūmų nariu ir išlaikęs Draudimo brokerių rūmų rengiamą kvalifikacinį egzaminą, gali dirbti draudimo brokeriu draudimo brokerių bendrovėje.	
<i>Pagrindiniai kvalifikacijos vienetai (nurodant jų lygį pagal LTKS)</i>	<i>Kompetencijos</i>	<i>Kompetencijų ribos</i>
Tarpininkavimas parduodant draudimo produktus (LTKS IV)	Vykdyti draudimo produktų pardavimus.	Potencialių klientų tikslinių grupių sudarymas. Potencialių klientų skirstymas į segmentus: privatūs klientai (fiziniai asmenys) ir verslo klientai (juridiniai asmenys). Individualių draudimo sprendimų pateikimas klientui. Bendrovės atitinkamų metų pardavimų ir rinkodaros planas, potencialių klientų sąrašai. Aktyvus įvairių draudimo įmonių siūlomų draudimo produktų pardavimas. Susitikimai su potencialiais klientais, bendrovės ir vykdomos veiklos pristatymas, įgaliojimo atstovauti klientui draudimo santykiuose su draudimo įmonėmis Lietuvoje ir Europos Sąjungoje gavimas. Potencialių klientų sąrašai. Bendrovės pardavimo klientams proceso nuostatų vykdymas. Rizikos galimose pasireiškimo dislokacijos vietose identifikavimas, rizikos pasireiškimo metu pažeidžiamų turtinių interesų objektų nustatymas. Draudimo produktų, tinkamų identifikuotos rizikos suvaldymui, parinkimas, draudimo produktų pirkimo sąlygų, nurodant pagrindinius, kliento poreikį apibūdinančius draudimo produktų parametrus, suformulavimas. Rekomendacijų draudėjui teikimas, atlikus išsamią rinkoje siūlomų skirtingų produktų teikėjų draudimo sutarčių analizę. Draustinos rizikos pristatymas draudimo įmonei. Bendrovės klientų aptarnavimo modelio nuostatos, draudimo įmonių draudimo rūšies taisyklės.
	Ruošti draudimo pasiūlymus klientams.	Draudimo produktų pirkimo konkurso organizavimas. Gautų iš draudimo įmonių draudimo pasiūlymų analizė ir

		geriausių draudimo pasiūlymų atrinkimas, derybos su juos pateikusiomis draudimo įmonėmis. Apibendrintos informacijos pateikimas klientui. Lietuvos Respublikos draudimo įstatymo nuostatos, Lietuvos banko nutarimai, informacijos teikimo klientams vidaus taisyklės, bendrovės klientų aptarnavimo modelio nuostatos.
	Sudaryti draudimo sutartis.	Draudimo sutarčių projektų parengimas ir jų pristatymas klientui. Draudimo įmonių draudimo rūšies taisyklės bei draudimo sutarčių sudarymo metodikos, bendrovės klientų aptarnavimo modelio nuostatos.
Draudimo sutarčių sudarymo ir vykdymo administravimas (LTKS IV)	Vykdyti sudarytų draudimo sutarčių stebėseną.	Duomenų apie sudarytą draudimo sutartį suvedimas į bendrovės draudimo sutarčių apskaitos programą. Draudimo sutarties šalių išipareigojimų vykdymo stebėseną. Draudimo įmonės informavimas apie draudimo objektų pokytį. Priminimų klientui apie savalaikį eilinių draudimo įmokų mokėjimą vykdymas. Draudimo sutarčių performinimo ar nutraukimo organizavimas. Bendrovės atsiskaitymų už sudarytas draudimo sutartis ir surinktas draudimo įmokas tvarka, klientų lėšų tvarkymo procedūrų aprašas. Draudimo sutartyse numatytų draudimo įmokų mokėjimo grafikai, draudimo įmonių parengtos draudimo įmokų mokėjimo ataskaitos.
	Konsultuoti klientus žalų administravimo klausimais.	Žalos draudimo įmonių informacinėse sistemose fiksavimas, reikiamų dokumentų surinkimas, sugadinto turto apžiūra (kliento ar nukentėjusiojo nurodytoje vietoje), sugadinto turto fotografavimas. Kliento konsultavimas dėl įvykio pripažinimo draudžiamuoju / nedraudžiamuoju, informacijos apie žalą administravimo draudimo įmonėje proceso eigą pateikimas, susitikimų tarp draudimo įmonės ir kliento (kilus ginčui dėl įvykio pripažinimo draudžiamuoju ar

		draudimo išmokos dydžio) organizavimas. Bendrovės klientų aptarnavimo modelio nuostatos.
	Organizuoti savalaikį draudimo sutarčių atnaujinimą.	Draudimo sutarčių atnaujinimo grafiko sudarymas. Informacijos klientui apie draudimo sutarčių pabaigos datą pateikimas, informacijos apie draudžiamus objektus bei kliento poreikius patikslinimas, draudimo paslaugos pirkimo konkurso organizavimas, draudimo pasiūlymų klientui pateikimas, draudimo sutarčių sudarymas. Draudimo sutarčių apskaitos programos pildymas. Bendrovės klientų aptarnavimo modelio nuostatos.
<i>Profesinei veiklai reikalingi bendrieji gebėjimai</i>	Asmuo, įgijęs nurodytą kvalifikaciją, taip pat turi būti įgijęs ir bendrųjų gebėjimų, apibrėžtų Rekomendacijose dėl bendrųjų visą gyvenimą trunkančio mokymosi gebėjimų. Jų ugdymas(is) turi būti integruotas į nurodytai kvalifikacijai reikalingų kompetencijų ugdymo(si) procesą.	
<i>Kvalifikacijai įgyti reikalingas išsilavinimas, kvalifikacija (jei taikoma) ir profesinė patirtis (jei taikoma)</i>	Vidurinis išsilavinimas.	
<i>Kvalifikacijos įgijimas</i>	Kvalifikacija įgyjama mokantis pagal formaliojo profesinio mokymo programą arba iš profesinės veiklos patirties. Asmuo siekiantis dirbti draudimo brokeriu draudimo brokerių bendrovėje taip pat privalo išlaikyti Draudimo brokerių rūmų rengiamą kvalifikacinį egzaminą Lietuvos Respublikos draudimo įstatyme nustatyta tvarka.	
<i>Rekomenduojama mokymo apimtis kvalifikacijai įgyti</i>	Mokymo pagal formaliojo profesinio mokymo programą apimtis – 60 mokymosi kreditų.	
<i>Kvalifikacijos vertinimo kriterijai ir metodai</i>	Kvalifikacijai įgyti reikalingos asmens turimos kompetencijos vertinamos vadovaujantis kompetencijų formuluotėmis ir jų ribų aprašais, kurie išreiškia slenkstinį (minimalųjį) kompetencijos įgijimo lygmenį. Asmens kompetencijų, įgytų siekiant nurodytos kvalifikacijos mokantis pagal formaliojo profesinio mokymo programą arba iš profesinės veiklos patirties, vertinimas vykdomas Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro nustatyta tvarka.	
<i>Kvalifikacijos atitikimas Europos Sąjungos ir tarptautiniams standartams (jeigu taikoma)</i>	Netaikoma.	

5. Kvalifikacijos pavadinimas: draudimo konsultantas, LTKS IV

<i>Trumpas kvalifikacijos apibūdinimas</i>	Veiklos objektas: draudimo produktų platinimas. Veiklos uždaviniai: 1) vykdyti aktyvią klientų paiešką; 2) parduoti draudimo įmonės siūlomus draudimo produktus; 3) administruoti sudarytas draudimo sutartis; 4) atnaujinti draudimo sutartis. Darbo sąlygos: darbas patalpoje ir draudžiamo turto apžiūra kliento nurodytose vietose. Ypatingi reikalavimai sveikatai: privalu atlikti sveikatos profilaktinį patikrinimą ir turėti asmens medicininę knygėlę arba privalomojo sveikatos patikrinimo medicininę pažymą. Darbo priemonės: kompiuteris, telefonas, daugiafunkcinis aparatas ir kita biuro įranga, draudimo verslo valdymo informacinė sistema, transporto priemonė ir kt. Papildoma informacija: asmuo, įgijęs draudimo konsultanto kvalifikaciją, galės dirbti draudimo įmonėje ir platinti draudimo produktus.	
<i>Pagrindiniai kvalifikacijos vienetai (nurodant jų lygį pagal LTKS)</i>	<i>Kompetencijos</i>	<i>Kompetencijų ribos</i>
Draudimo produktų pardavimas (LTKS IV)	Siūlyti klientams sudaryti draudimo sutartis.	Draudimo įmonės draudimo produktų aktyvus pardavimas naujiems klientams (draudimo įmonės reprezentavimas, susitikimai). Kryžminis pardavimas – papildomų draudimo produktų esamiems klientams pardavimas. Draudimo įmonės nustatyta atskirų draudimo rizikų prisiėmimo politika bei tiksliniai klientų segmentai. Draudimo įmonės draudimo rūšies taisyklės.
	Ruošti draudimo pasiūlymus klientams.	Rizikos galimose pasireiškimo dislokacijos vietose identifikavimas, rizikos pasireiškimo metu pažeidžiamų turtinių interesų objektų nustatymas. Draudimo produktų, tinkamų identifikuotos rizikos suvaldymui, parinkimas. Teikiamų draudimo produktų privalumų įvardinimas, jų argumentuotas išaiškinimas. Draudimo įmonės draudimo rūšies taisyklės.

	Sudaryti draudimo sutartis.	Draudimo sutarčių pagal suteiktą kompetenciją sudarymas, teisingas draudimo liudijimų užpildymas, tinkamas kliento supažindinimas su atitinkamos rūšies draudimo taisyklėmis, tinkamas ir savalaikis atsiskaitymas už sudarytas draudimo sutartis. Draudimo sutarčių pasirašymo sąlygų derinimas su atitinkamo regiono atsakingais darbuotojais, centrinės būstinės darbuotojais, kai sutartyje prisiimama rizika viršija jam suteiktus įgaliojimus. Draudimo įstatymo nuostatos, Lietuvos banko nutarimai, informacijos teikimo klientams vidaus taisyklės, draudimo įmonės draudimo rūšies taisyklės, draudimo įmonės nustatytos draudimo rūšių draudimo rizikos prisiėmimo kompetencijos ribos.
Draudimo sutarčių sudarymo ir vykdymo administravimas (LTKS IV)	Prižiūrėti draudimo sutarčių vykdymą.	Savalaikė ir tinkama galiojančių draudimo sutarčių priežiūra, duomenų apie sudarytą draudimo sutartį suvedimas į draudimo įmonės informacinę sistemą. Draudimo rūšies taisyklės.
	Atnaujinti draudimo sutartis.	Savalaikis draudimo sutarčių atnaujinimas: informacijos klientui apie draudimo sutarčių pabaigos datą pateikimas, informacijos apie draudžiamus objektus bei kliento poreikius patikslinimas, draudimo sutarčių parengimas ir pasirašymas. Draudimo rūšies taisyklės.
<i>Profesinei veiklai reikalingi bendrieji gebėjimai</i>	Asmuo, įgijęs nurodytą kvalifikaciją, taip pat turi būti įgijęs ir bendrųjų gebėjimų, apibrėžtų Rekomendacijose dėl bendrųjų visą gyvenimą trunkančio mokymosi gebėjimų. Jų ugdymas(is) turi būti integruotas į nurodytai kvalifikacijai reikalingų kompetencijų ugdymo(si) procesą.	
<i>Kvalifikacijai įgyti reikalingas išsilavinimas, kvalifikacija (jei taikoma) ir profesinė patirtis (jei taikoma)</i>	Vidurinis išsilavinimas.	
<i>Kvalifikacijos įgijimas</i>	Kvalifikacija įgyjama mokantis pagal formaliojo profesinio mokymo programą arba iš profesinės veiklos patirties.	
<i>Rekomenduojama mokymo apimtis kvalifikacijai įgyti</i>	Mokymo pagal formaliojo profesinio mokymo programą apimtis – 30 mokymosi kreditų.	
<i>Kvalifikacijos vertinimo kriterijai ir metodai</i>	Kvalifikacijai įgyti reikalingos asmens turimos kompetencijos vertinamos vadovaujantis kompetencijų formuluotėmis ir jų ribų aprašais, kurie išreiškia slenkstinį (minimalųjį) kompetencijos	

	įgijimo lygmenį. Asmens kompetencijų, įgytų siekiant nurodytos kvalifikacijos mokantis pagal formaliojo profesinio mokymo programą arba iš profesinės veiklos patirties, vertinimas vykdomas Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro nustatyta tvarka.
<i>Kvalifikacijos atitikimas Europos Sąjungos ir tarptautiniams standartams (jeigu taikoma)</i>	Netaikoma.

6. Kvalifikacijos pavadinimas: aktuaras, LTKS VI

<i>Trumpas kvalifikacijos apibūdinimas</i>	Veiklos objektas: ateities įvykių finansinių pasekmių modeliavimas ir su rizika susijusių duomenų analizė. Veiklos uždaviniai: 1) skaičiuoti techninius atidėjinius; 2) užtikrinti techninių atidėjinių pakankumą; 3) tikrinti draudimo įmonės pajėgumą vykdyti priimtus išsipareigojimus; 4) vertinti bendrą draudimo rizikos prisiėmimo politiką; 5) vertinti persidraudimo sutarčių tinkamumą. Darbo sąlygos: darbas patalpoje. Ypatingi reikalavimai sveikatai: privalu atlikti sveikatos profilaktinį patikrinimą ir turėti asmens medicininę knygėlę arba privalomojo sveikatos patikrinimo medicininę pažymą. Darbo priemonės: kompiuteris, telefonas, daugiafunkcinis aparatas ir kita biuro įranga, draudimo verslo valdymo informacinė sistema. Papildoma informacija: aktuaras savo veikloje vadovaujasi Europos parlamento ir tarybos 2009 m. lapkričio 25 d. direktyva 2009/138/EB Dėl draudimo ir perdraudimo veiklos pradėjimo ir jos vykdymo (Mokumas II), Draudimo įstatymu. Asmuo, įgijęs aktuario kvalifikaciją, galės dirbti draudimo ar perdraudimo įmonėje	
<i>Pagrindiniai kvalifikacijos vienetai (nurodant jų lygį pagal LTKS)</i>	<i>Kompetencijos</i>	<i>Kompetencijų ribos</i>
Techninių atidėjinių skaičiavimo koordinavimas (LTKS VI)	Skaičiuoti techninius atidėjinius.	Finansų matematika. Metodikos, modeliai, prielaidos, taikomos techniniams atidėjiniams skaičiuoti bei tinkamas jų parinkimas. Duomenys, naudojami skaičiuojant techninius atidėjinius, jų pakankumo ir kokybės vertinimas. Tiksliausių įverčių ir patirties palyginimas. Tinkamų aproksimacijos metodų taikymas, jei nepakanka tinkamos kokybės duomenų. Techninių atidėjinių skaičiavimo patikimumo ir tinkamumo vertinimas.
	Vertinti techninių atidėjinių pakankumą.	Draudimo įmonės draudimo įmokų skaičiavimai bei draudimo techninių atidėjinių, sudaromų pagal teisės aktų

		nustatytus ar pripažįstamus principus ir reikalavimus, apskaičiavimas. Informacijos apie techninių atidėjinių skaičiavimo patikimumą ir tinkamumą teikimas valdymo ir priežiūros organams.
Draudimo rizikos prisiėmimo politikos vertinimas (LTKS VI)	Tikrinti draudimo įmonės pajėgumą vykdyti prisiimtus įsipareigojimus.	Draudimo įmonės pajėgumo bet kuriuo metu įvykdyti įsipareigojimus, atsirandančius iš draudimo sutarčių, ir (ar) teisės aktais nustatytų mokumo kapitalo reikalavimų, vertinimas.
	Vertinti bendrą draudimo rizikos prisiėmimo politiką.	Bendros draudimo rizikos prisiėmimo politikos vertinimas ir nuomonės reiškimas. Dalyvavimas įgyvendinant veiksmingą rizikos valdymo sistemą, kiek tai susiję su rizikos modeliavimu, kuriuo grindžiamas mokumo kapitalo ir minimalaus kapitalo reikalavimų skaičiavimas bei vertinant draudimo įmonės savo riziką ir mokumą.
Persidraudimo sutarčių tinkamumo vertinimas (LTKS VI)	Vertinti persidraudimo sutarčių tinkamumą.	Rizikos valdymo politikos apraše numatytų rizikos mažinimo priemonių, tame tarpe ir perdraudimo sutarčių tinkamumo vertinimas. Sudarytų riboto perdraudimo sutarčių ir su šiomis sutartimis susijusios rizikos tinkamas nustatymas, vertinimas, stebėjimas, valdymas ir kontrolė.
	Vertinti persidraudimo strategiją.	Draudimo įmonės perdraudimo strategijos (politikos) pakankumas prisiimtų draudimo ir perdraudimo rizikų valdymui kiekvienu momentu ir jos atitikimo teisės aktų nustatytiems reikalavimams vertinimas.
<i>Profesinei veiklai reikalingi bendrieji gebėjimai</i>	Asmuo, įgijęs nurodytą kvalifikaciją, taip pat turi būti įgijęs ir bendrųjų gebėjimų, apibrėžtų Rekomendacijose dėl bendrųjų visą gyvenimą trunkančio mokymosi gebėjimų. Jų ugdymas(is) turi būti integruotas į nurodytai kvalifikacijai reikalingų kompetencijų ugdymo(si) procesą.	
<i>Kvalifikacijai įgyti reikalingas išsilavinimas, kvalifikacija (jei taikoma) ir profesinė patirtis (jei taikoma)</i>	Aukštasis statistikos, matematikos studijų krypties išsilavinimas, profesinio bakalauro arba bakalauro kvalifikacinis laipsnis ir nemažesnė kaip 3 mėn. darbo patirtis, susijusi su draudimo statistika / draudimo matematika.	
<i>Kvalifikacijos įgijimas</i>	Kvalifikacijos vienetus sudarantys kompetencijų deriniai įgyjami studijuojant matematikos arba statistikos studijų srities pirmosios pakopos studijose arba iš profesinės veiklos patirties.	
<i>Rekomenduojama mokymo apimtis kvalifikacijai įgyti</i>	Pirmosios pakopos studijų trukmė nustatoma vadovaujantis Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymu.	

<i>Kvalifikacijos vertinimo kriterijai ir metodai</i>	Kvalifikacijai įgyti reikalingos asmens turimos kompetencijos vertinamos vadovaujantis kompetencijų formuluotėmis ir jų ribų aprašais, kurie išreiškia slenkstinį (minimalų) kompetencijos įgijimo lygmenį.
<i>Kvalifikacijos atitikimas Europos Sąjungos ir tarptautiniams standartams (jeigu taikoma)</i>	Netaikoma.

7. Kvalifikacijos pavadinimas: draudimo produktų vadovas, LTKS VI

<i>Trumpas kvalifikacijos apibūdinimas</i>	Veiklos objektas: draudimo produktų kūrimas. Veiklos uždaviniai: 1) rengti ir tobulinti draudimo rūšies taisykles bei metodikas; 2) mokyti draudimo tarpininkus ir kitus įmonės darbuotojus, teikti jiems metodinę pagalbą; 3) rengti užsakymus dėl Informacinių sistemų pakeitimų. Darbo sąlygos: darbas patalpoje. Ypatingi reikalavimai sveikatai: privalu atlikti sveikatos profilaktinį patikrinimą ir turėti asmens medicininę knygelę arba privalomojo sveikatos patikrinimo medicininę pažymą. Darbo priemonės: kompiuteris, telefonas, daugiafunkcinis aparatas ir kita biuro įranga, draudimo verslo valdymo informacinė sistema, ir kt. Papildoma informacija: įgijęs draudimo produktų vadovo kvalifikaciją, asmuo galės dirbti draudimo ar perdraudimo įmonėje.	
<i>Pagrindiniai kvalifikacijos vienetai (nurodant jų lygį pagal LTKS)</i>	<i>Kompetencijos</i>	<i>Kompetencijų ribos</i>
Draudimo rūšies taisyklių bei metodikų rengimas (LTKS VI)	Rengti draudimo rūšies taisykles ir metodikas.	Draudimo rūšies taisyklių rengimas ir tobulinimas, kuriose turi būti nurodyta: atvejai, kuriais draudimo sutartys sudaromos pagal pateiktą draudėjo rašytinį prašymą sudaryti draudimo sutartį; draudžiamieji įvykiai; nedraudžiamieji įvykiai, kuriems įvykus draudikas neprivalo mokėti draudimo išmokų; draudimo objektas; draudimo sumų, draudimo įmokų dydžių apskaičiavimo tvarka, draudimo įmokų mokėjimo tvarka ir jos nesilaikymo pasekmės; dvigubo draudimo, neviseiško draudimo ir papildomo draudimo sąlygos, jei draudimo sutartis yra nuostolių draudimo sutartis; draudiko, draudėjo, apdraustojo, naudos gavėjo ir nukentėjusio trečiojo asmens teisės ir pareigos; žalos nustatymo tvarka; draudimo išmokų apskaičiavimo ir išmokėjimo tvarka ir terminai;

		draudimo sutarties pakeitimo ir nutraukimo sąlygos; šalių tarpusavio atsiskaitymo nutraukus draudimo sutartį tvarka; draudiko teisių ir pareigų pagal draudimo sutartį perleidimo kitam draudikui tvarka; ginčų tarp draudėjo ir draudiko sprendimo tvarka; informacijos kitai sutarties šaliai teikimo tvarka. Draudimo rūšies draudimo įmokų tarifų nustatymas bei draudimo rūšies draudimo rizikos vertinimo metodinių nurodymų rengimas. Draudimo įstatymo nuostatos, draudimo įmonės persidraudimo strategija.
	Rengti draudimo rūšies draudimo rizikos vertinimo metodinius nurodymus.	Draudimo rūšies draudimo rizikos vertinimo metodinių nurodymų rengimas ir tobulinimas, kuriose turi būti nurodyta: dokumentai, reikalingi draudimo rizikai įvertinti ir draudimo sąlygoms nustatyti, draudimo objekto nustatymas, draudimo rizikos vertinimas, draudimo įmokos apskaičiavimas, sprendimo priėmimo procedūra ir kt. Draudimo įstatymo nuostatos, draudimo įmonės draudimo rūšies taisyklės, draudimo įmonės persidraudimo strategija.
	Valdyti draudimo rūšies produktų pardavimo procesą.	Draudimo rūšies produktų konkurencinės aplinkos analizė, draudimo produktų pardavimui reikiamų dokumentų (techninių aprašų, metodikų, tvarkų, ir kt.) ruošimas ir tvarkymas; draudimo įmonės keliamų produkto tikslų įgyvendinimas; reguliari produkto pardavimo rezultatų ir procesų analizė, reikiamų tobulinimo priemonių siūlymas ir įgyvendinimas. Draudimo produkto informacinio dokumento rengimas. Draudimo įstatymo nuostatos, Lietuvos banko nutarimai, draudimo įmonės draudimo rūšies taisyklės.
Draudimo tarpininkų ir kitų draudimo įmonės darbuotojų mokymai (LTKS VI)	Konsultuoti draudimo tarpininkus ir kitus įmonės darbuotojus, teikti jiems metodinę pagalbą.	Draudimo tarpininkų ir draudimo įmonės pardavimo padalinio darbuotojų konsultavimas draudimo produkto (kam taikoma ir kam netaikoma draudimo apsauga,

		draudimo apsaugos galiojimo teritorija, draudėjo pareigos, draudimo įmokos sumokėjimas ir kt.) ir draudimo rizikų (rizikos galimose pasireiškimo dislokacijos vietose identifikavimas, rizikos pasireiškimo metu pažeidžiamų turtinių interesų objektų nustatymas ir kt.) klausimais. Draudimo įmonės draudimo rūšies taisyklės, draudimo rūšies draudimo rizikos vertinimo metodiniai nurodymai.
	Apmokyti draudimo tarpininkus ir kitus įmonės darbuotojus.	Draudimo tarpininkų ir draudimo įmonės pardavimo bei žalų reguliavimo padalinių darbuotojų apmokymas bei metodinė pagalba, kaip taikyti draudimo rūšies taisyklių nuostatas bei draudimo rūšies draudimo rizikos vertinimo metodinius nurodymus. Draudimo įmonės draudimo rūšies taisyklės, draudimo rūšies draudimo rizikos vertinimo metodiniai nurodymai.
Draudimo įmonės informacinių sistemų pakeitimų užsakymų rengimas (LTKS VI)	Rengti užsakymus dėl draudimo įmonės informacinių sistemų pakeitimų	Draudimo įmonės draudimo verslo valdymo informacinės sistemos tobulinimas, rengiant užsakymus draudimo produktų pardavimo realizavimui draudimo savitarnos sistemoje (e - draudimas), draudimo įmonės klientų savitarnos portalo funkcionalumo vystymui.
<i>Profesinei veiklai reikalingi bendrieji gebėjimai</i>	Asmuo, įgijęs nurodytą kvalifikaciją, taip pat turi būti įgijęs ir bendrųjų gebėjimų, apibrėžtų Rekomendacijose dėl bendrųjų visą gyvenimą trunkančio mokymosi gebėjimų. Jų ugdymas (is) turi būti integruotas į nurodytai kvalifikacijai reikalingų kompetencijų ugdymo (si) procesą.	
<i>Kvalifikacijai įgyti reikalingas išsilavinimas, kvalifikacija (jei taikoma) ir profesinė patirtis (jei taikoma)</i>	Aukštasis vadybos, ekonomikos, finansų, techninių studijų krypties išsilavinimas, profesinio bakalauro arba bakalauro kvalifikacinis laipsnis ir nemažesnė kaip 3 mėn. darbo patirtis draudimo įmonėje, susijusi su draudimo produktų kūrimu ar rizikos vertinimu.	
<i>Kvalifikacijos įgijimas</i>	Kvalifikacijos vienetų sudarantys kompetencijų deriniai įgyjami studijuojant vadybos, ekonomikos, finansų studijų krypties pirmosios pakopos studijose arba iš profesinės veiklos patirties.	
<i>Rekomenduojama mokymo apimtis kvalifikacijai įgyti</i>	Pirmosios pakopos studijų trukmė nustatoma vadovaujantis Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymu.	
<i>Kvalifikacijos vertinimo kriterijai ir metodai</i>	Kvalifikacijai įgyti reikalingos asmens turimos kompetencijos vertinamos vadovaujantis kompetencijų formuluotėmis ir jų ribų	

	aprašais, kurie išreiškia slenkstinį (minimalų) kompetencijos įgijimo lygmenį.
<i>Kvalifikacijos atitikimas Europos Sąjungos ir tarptautiniams standartams (jeigu taikoma)</i>	Netaikoma.

8. Kvalifikacijos pavadinimas: draudimo rizikos vertintojas, LTKS VI

<i>Trumpas kvalifikacijos apibūdinimas</i>	Veiklos objektas: draudimo rizikos vertinimas. Veiklos uždaviniai: 1) vertinti sudaromos draudimo sutarties riziką; 2) įvertinti, ar sudaromos draudimo sutarties draudimo suma ir sąlygos patenka į obligatorinio persidraudimo sutartį; 3) rengti ir tobulinti draudimo rūšies taisykles bei metodikas; 4) mokyti draudimo tarpininkus ir kitus įmonės darbuotojus, teikti jiems metodinę pagalbą; 5) konsultuoti klientus, darbuotojus ir partnerius draudimo rizikų valdymo klausimais. Darbo sąlygos: darbas patalpoje ir draudžiamo turto apžiūra kliento nurodytose vietose. Ypatingi reikalavimai sveikatai: privalu atlikti sveikatos profilaktinį patikrinimą ir turėti asmens medicininę knygelę arba privalomojo sveikatos patikrinimo medicininę pažymą. Darbo priemonės: kompiuteris, telefonas, daugiafunkcinis aparatas ir kita biuro įranga, draudimo verslo valdymo informacinė sistema, transporto priemonė ir kt. Papildoma informacija: įgijęs draudimo rizikos vertintojo kvalifikaciją, asmuo galės dirbti draudimo ar perdraudimo įmonėje.	
<i>Pagrindiniai kvalifikacijos vienetai (nurodant jų lygį pagal LTKS)</i>	<i>Kompetencijos</i>	<i>Kompetencijų ribos</i>
Draudimo sutarčių rizikos vertinimas (LTKS VI)	Vertinti sudaromos draudimo sutarties riziką.	Sudaromos draudimo sutarties rizikos vertinimas: reikalingų dokumentų surinkimas; kliento poreikių įvertinimas; draudžiamo objekto apžiūra; draudimo sąlygų nustatymas; draudimo sumos, draudžiamo turto vertės, apribojimų atskiroms rizikoms bei išskaitų nustatymas; draudimo įmokos apskaičiavimas. Draudimo įmonės draudimo rūšies draudimo rizikos vertinimo metodika, draudimo įmokų tarifai, draudimo sutarčių sudarymo tvarka.
	Vertinti sudaromos draudimo sutarties atitikimą persidraudimo sutarčiai.	Sudaromos draudimo sutarties draudimo sumos ir sąlygų patekimo į obligatorinio persidraudimo sutartį įvertinimas.

		Draudimo įmonės persidraudimo strategijos įgyvendinimo gairės ir procedūros.
Draudimo rūšies taisyklių bei metodikų rengimas (LTKS VI)	Rengti draudimo rūšies taisykles ir metodikas.	Draudimo rūšies taisyklių rengimas ir tobulinimas, kuriose turi būti nurodyta: atvejai, kuriais draudimo sutartys sudaromos pagal pateiktą draudėjo rašytinį prašymą sudaryti draudimo sutartį; draudžiamieji įvykiai; nedraudžiamieji įvykiai, kuriems įvykus draudikas neprivalo mokėti draudimo išmokų; draudimo objektas; draudimo sumų, draudimo įmokų dydžių apskaičiavimo tvarka, draudimo įmokų mokėjimo tvarka ir jos nesilaikymo pasekmės; dvigubo draudimo, nevysiško draudimo ir papildomo draudimo sąlygos, jei draudimo sutartis yra nuostolių draudimo sutartis; draudiko, draudėjo, apdraustojo, naudos gavėjo ir nukentėjusio trečiojo asmens teisės ir pareigos; žalos nustatymo tvarka; draudimo išmokų apskaičiavimo ir išmokėjimo tvarka ir terminai; draudimo sutarties pakeitimo ir nutraukimo sąlygos; šalių tarpusavio atsiskaitymo nutraukus draudimo sutartį tvarka; draudiko teisių ir pareigų pagal draudimo sutartį perleidimo kitam draudikui tvarka; ginčų tarp draudėjo ir draudiko sprendimo tvarka; informacijos kitai sutarties šaliai teikimo tvarka. Draudimo rūšies draudimo įmokų tarifų nustatymas bei draudimo rūšies draudimo rizikos vertinimo metodinių nurodymų rengimas. Draudimo įstatymo nuostatos, draudimo įmonės persidraudimo strategija.

	Rengti draudimo rūšies draudimo rizikos vertinimo metodinius nurodymus.	Draudimo rūšies draudimo rizikos vertinimo metodinių nurodymų rengimas ir tobulinimas, kuriuose turi būti nurodyta: dokumentai, reikalingi draudimo rizikai įvertinti ir draudimo sąlygoms nustatyti, draudimo objekto nustatymas, draudimo rizikos vertinimas, draudimo įmokos apskaičiavimas, sprendimo priėmimo procedūra ir kt. Draudimo įstatymo nuostatos, draudimo įmonės draudimo rūšies taisyklės, draudimo įmonės persidraudimo strategija.
Klientų ir partnerių konsultavimas draudimo rizikų valdymo klausimais (LTKS VI)	Konsultuoti klientus draudimo rizikų valdymo klausimais.	Klientų konsultavimas draudimo rizikų valdymo klausimais: rizikos galimose pasireiškimo dislokacijos vietose identifikavimas, rizikos pasireiškimo metu pažeidžiamų turtinių interesų objektų nustatymas ir kt. Draudimo įmonės draudimo rūšies taisyklės.
	Konsultuoti darbuotojus ir partnerius draudimo rizikų valdymo klausimais.	Darbuotojų ir partnerių konsultavimas draudimo rizikų valdymo klausimais, mokymai draudimo tarpininkams ir metodinė pagalba, kaip taikyti draudimo rūšies taisyklių nuostatas bei draudimo rūšies draudimo rizikos vertinimo metodinius nurodymus. Draudimo įmonės draudimo rūšies taisyklės, draudimo rūšies draudimo rizikos vertinimo metodiniai nurodymai.
<i>Profesinei veiklai reikalingi bendrieji gebėjimai</i>	Asmuo, įgijęs nurodytą kvalifikaciją, taip pat turi būti įgijęs ir bendrųjų gebėjimų, apibrėžtų Rekomendacijose dėl bendrųjų visą gyvenimą trunkančio mokymosi gebėjimų. Jų ugdymas(is) turi būti integruotas į nurodytai kvalifikacijai reikalingų kompetencijų ugdymo(si) procesą.	
<i>Kvalifikacijai įgyti reikalingas išsilavinimas, kvalifikacija (jei taikoma) ir profesinė patirtis (jei taikoma)</i>	Aukštasis vadybos, ekonomikos, finansų, technologijų studijų krypties išsilavinimas, profesinio bakalauro arba bakalauro kvalifikacinis laipsnis ir nemažesnė kaip 3 mėn. darbo patirtis draudimo įmonėje, susijusi su draudimo rizikos vertinimu.	
<i>Kvalifikacijos įgijimas</i>	Kvalifikacijos vienetus sudarantys kompetencijų deriniai įgyjami studijuojant vadybos, ekonomikos, finansų studijų krypties pirmosios pakopos studijose arba iš profesinės veiklos patirties.	
<i>Rekomenduojama mokymo apimtis kvalifikacijai įgyti</i>	Pirmosios pakopos studijų trukmė nustatoma vadovaujantis Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymu.	

<i>Kvalifikacijos vertinimo kriterijai ir metodai</i>	Kvalifikacijai įgyti reikalingos asmens turimos kompetencijos vertinamos vadovaujantis kompetencijų formuluotėmis ir jų ribų aprašais, kurie išreiškia slenkstinį (minimalų) kompetencijos įgijimo lygmenį.
<i>Kvalifikacijos atitikimas Europos Sąjungos ir tarptautiniams standartams (jeigu taikoma)</i>	Netaikoma.

9. Kvalifikacijos pavadinimas: žalų ekspertas, LTKS VI

<i>Trumpas kvalifikacijos apibūdinimas.</i>	Veiklos objektas: žalos (nuostolių) ir draudimo išmokos dydžio nustatymas. Veiklos uždaviniai: 1) nustatyti žalos (nuostolių) dydį; 2) nustatyti draudimo išmokos dydį. Darbo sąlygos: darbas patalpoje ir įvykio vietoje. Ypatingi reikalavimai sveikatai: privalu atlikti sveikatos profilaktinį patikrinimą ir turėti asmens medicininę knygėlę arba privalomojo sveikatos patikrinimo medicininę pažymą. Darbo priemonės: kompiuteris, telefonas, daugiafunkcinis aparatas ir kita biuro įranga, draudimo verslo valdymo informacinė sistema, sąmatų sudarymo programa, transporto priemonė ir kt. Papildoma informacija: įgijęs žalų eksperto kvalifikaciją, asmuo galės dirbti draudimo įmonėje, perdraudimo įmonėje, draudimo brokerių įmonėje, ar užsiimti ekspertiniu reikalavimų išmokėti draudimo išmoką vertinimu.	
<i>Pagrindiniai kvalifikacijos vienetai (nurodant jų lygį pagal LTKS)</i>	<i>Kompetencijos</i>	<i>Kompetencijų ribos</i>
Žalų administravimas (LTKS VI)	Registruoti įvykius draudimo verslo valdymo informacinėje sistemoje.	Pranešimas apie įvykį, kuris gali būti pripažintas draudžiamuoju priėmimas ir registravimas, numatomų išmokėjimų rezervo formavimas. Padarytos žalos administravimo metodiniai nurodymai.
	Vertinti žalą ir nustatyti išmokos dydį.	Žalos bylos sudarymas: nukentėjusio turto aprašymas, jo fotografavimas; paklausimų atitinkamoms institucijoms apie praneštą įvykį rengimas; įvykio aplinkybių analizė; įvykio tyrimas; draudimo išmokos dydžio apskaičiavimas; sprendimo dėl draudimo išmokos mokėjimo pagal kompetencijos ribas priėmimas; pretenzijos perdraudimo įmonei ar subrogacijos parengimas. Padarytos žalos administravimo metodiniai nurodymai.
	Rengti žalos administravimo	Draudimo rūšies padarytos žalos administravimo metodinių nurodymų

Padarytos žalos administravimo metodinių nurodymų rengimas (LTKS VI)	metodinius nurodymus.	rengimas ir tobulinimas, kuriuose turi būti nurodyta: pranešimų apie įvykius registravimas, numatomų išmokėjimų rezervo formavimas, dokumentai, reikalingi žalos dydžiui nustatyti, įvykio tyrimas ir žalos dydžio nustatymas, draudimo išmokos dydžio nustatymas, sprendimo priėmimo procedūra, perdraudimo įmonės informavimas apie įvykį, pretenzijos perdraudimo įmonei ar subrogacijos rengimas ir kt. Draudimo įmonės draudimo rūšies taisyklės, draudimo rūšies draudimo rizikos vertinimo metodiniai nurodymai.
	Rengti galimo sukčiavimo prevencijos priemones.	Galimo sukčiavimo prevencijos priemonių rengimas ir tobulinimas, vadovaujantis ištirtais pranešimais apie įvykius. Draudimo įmonės draudimo rūšies taisyklės, draudimo rūšies draudimo rizikos vertinimo metodiniai nurodymai.
<i>Profesinei veiklai reikalingi bendrieji gebėjimai</i>	Asmuo, įgijęs nurodytą kvalifikaciją, taip pat turi būti įgijęs ir bendrųjų gebėjimų, apibrėžtų Rekomendacijose dėl bendrųjų visą gyvenimą trunkančio mokymosi gebėjimų. Jų ugdymas(is) turi būti integruotas į nurodytai kvalifikacijai reikalingų kompetencijų ugdymo(si) procesą.	
<i>Kvalifikacijai įgyti reikalingas išsilavinimas, kvalifikacija (jei taikoma) ir profesinė patirtis (jei taikoma)</i>	Aukštasis vadybos, techninių studijų krypties išsilavinimas, profesinio bakalauro arba bakalauro kvalifikacinis laipsnis ir nemažesnė kaip 3 mėn. darbo patirtis susijusi su žalų administravimu.	
<i>Kvalifikacijos įgijimas</i>	Kvalifikacijos vienetus sudarantys kompetencijų deriniai įgyjami studijuojant vadybos, techninių studijų krypties pirmosios pakopos studijose iš profesinės veiklos patirties.	
<i>Rekomenduojama mokymo apimtis kvalifikacijai įgyti</i>	Pirmosios pakopos studijų trukmė nustatoma vadovaujantis Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymu.	
<i>Kvalifikacijos vertinimo kriterijai ir metodai</i>	Kvalifikacijai įgyti reikalingos asmens turimos kompetencijos vertinamos vadovaujantis kompetencijų formuluotėmis ir jų ribų aprašais, kurie išreiškia slenkstinį (minimalų) kompetencijos įgijimo lygmenį.	
<i>Kvalifikacijos atitikimas Europos Sąjungos ir tarptautiniams standartams (jeigu taikoma)</i>	Netaikoma.	

10. Kvalifikacijos pavadinimas: finansų analitikas, LTKS VII

<i>Trumpas kvalifikacijos apibūdinimas</i>	Veiklos objektas: finansinių duomenų surinkimas, apdorojimas, analizė, prognozavimas. Veiklos uždaviniai: 1) apdoroti, analizuoti ir vertinti ataskaitų duomenis; 2) apdoroti jų rezultatus; 3) stebėti teisinį reglamentavimą ir jų kaitą; 4) analizuoti teisinius reguliavimus; 5) valdyti procesus; 6) taikyti naujausias IT sistemas. Darbo sąlygos: darbas patalpose, stacionariu arba nuotoliniu būdais (pagal susitarimą su darbdaviu). Ypatingi reikalavimai sveikatai: privalu atlikti sveikatos profilaktinį patikrinimą ir turėti asmens medicininę knygėlę arba privalomojo sveikatos patikrinimo medicininę pažymą. Darbo priemonės: kompiuteris ir programinė įranga. Papildoma informacija: asmuo, įgijęs finansų analitiko kvalifikaciją galės dirbti finansinių paslaugų įstaigose, bankuose.	
<i>Pagrindiniai kvalifikacijos vienetai (nurodant jų lygį pagal LTKS)</i>	<i>Kompetencijos</i>	<i>Kompetencijų ribos</i>
Finansų rinkų analizė (LTKS VII)	Vertinti finansų rinkos elementus, veiksnius taikant įvairius finansinius instrumentus.	Finansų sistemos mechanizmas, finansų sistemos komponentai, jų veiklos principai. Ekonomikos dėsningumas, globalios ekonomikos procesų ir investicinės aplinkos vertinimas. Finansinės ir statistinės analizės metodai.
	Tirti vertybinių popierių, valiutų (finansų) rinkas ir konsultuoti vertybinių popierių ir valiutų rinkų klausimais.	Informacijos apie vertybinių popierių, valiutų (finansų) rinkų tyrimas. Analizių atlikimas. Vertinimų ir išvadų pateikimas. Rekomendacijų teikimas, priimant verslo, organizacijos veiklos ar politinius, sprendimus.
	Analizuoti medžiagą (informaciją) apie rinkos padėtį.	Medžiagos (informacijos) apie situaciją rinkoje rinkimas ir sisteminimas.
	Rengti finansines prognozes.	Rinkų, ekonominės situacijos prognozė. Prognozavimo metodai.
Teisinių reguliavimų analizavimas (LTKS VII)	Analizuoti naujas teisinių reguliavimų įtakas.	Naujų reguliavimų taikymas ir jų analizavimas, sektorių įtakų nustatymas ir įvertinimas, atsižvelgiant į naujų procesų/tvarkų atsiradimą ar esamų keitimą, papildymą.
	Vertinti teisės aktų reglamentavimo įtaką rinkai.	Nuolatinis rinkos stebėjimas, naujienų ir paskelbtų ataskaitų sekimas. Įvykių ir statistikos rinkoje vertinimas, pasitelkus tam tikrus metodus.

Įmonių finansinės būklės analizė (LTKS VII)	Vertinti įmonių veiklos finansinius rodiklius.	Įmonių/organizacijų veiklos ataskaitų ir atskirų rodiklių nagrinėjimas. Verslo įmonių procesai. Įmonių veiklos ir finansinių duomenų, finansinių ataskaitų ir kitų rodiklių analizė, apibendrinimas ir susistemimas ir pateikimas vidaus ir išorės vartotojams. Finansinių ataskaitų reikalavimai, mokestinės ir statistinės ataskaitos, jų rengimas. Matematikos ir statistikos metodų pritaikymas, sprendžiant finansinius uždavinius.
	Vertinti įmonių sandorių riziką.	Sandorių rizikos įvertinimas pagal galiojančias rizikos skales (reitingų / balų sistemą).
	Planuoti įmonių finansinę veiklą.	Įmonės ekonominių rezultatų priežasčių ir tendencijų nustatymas. teikiant įvairias rekomendacijas. Įmonės biudžeto ir verslo plano rengimas. Finansinių išteklių panaudojimo efektyvumas, rizikų vertinimas.
Inovacijų ir inovatyvių procesų finansų sistemoje valdymas (LTKS VII)	Įgyvendinti procesus automatizuojant ataskaitas, pasitelkiant IT sistemas.	Darbo su duomenimis, automatizavimas ir optimizavimas juos apdorojant bei jų pateikimas suinteresuotoms bei susijusioms šalims.
	Parinkti tinkamiausias IT sistemas ir adaptuoti įmonės poreikiams.	IT priemonių taikymas siekiant verslo augimo, procesų tobulinimas, kaštų optimizavimas, pinigų srautų valdymas.
	Diegti inovacijas valdymo procesuose.	Inovacijų įgyvendinimas šiuolaikiniame valdyme, trukdžių, siekiant valdymo kokybės gerinimo, šalinimas.
<i>Profesinei veiklai reikalingi bendrieji gebėjimai</i>	Asmuo, įgijęs nurodytą kvalifikaciją, taip pat turi būti įgijęs ir bendrųjų gebėjimų, apibrėžtų Rekomendacijose dėl bendrųjų visą gyvenimą trunkančio mokymosi gebėjimų. Jų ugdymas (is) turi būti integruotas į nurodytai kvalifikacijai reikalingų kompetencijų ugdymo (si) procesą.	
<i>Kvalifikacijai įgyti reikalingas išsilavinimas, kvalifikacija (jei taikoma) ir profesinė patirtis (jei taikoma)</i>	Aukštasis vadybos arba finansų studijų krypties išsilavinimas, profesinio bakalauro arba bakalauro kvalifikacinis laipsnis.	

<i>Kvalifikacijos įgijimas</i>	Kvalifikacijos vienetus sudarantys kompetencijų deriniai įgyjami studijuojant vadybos arba finansų studijų krypties pirmosios pakopos studijose arba iš profesinės veiklos patirties.
<i>Rekomenduojama mokymo apimtis kvalifikacijai įgyti</i>	Pirmosios pakopos studijų trukmė nustatoma vadovaujantis Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymu.
<i>Kvalifikacijos vertinimo kriterijai ir metodai</i>	Kvalifikacijai įgyti reikalingos asmens turimos kompetencijos vertinamos vadovaujantis kompetencijų formuluotėmis ir jų ribų aprašais, kurie išreiškia slenkstinį (minimalų) kompetencijos įgijimo lygmenį.
<i>Kvalifikacijos atitikimas Europos Sąjungos ir tarptautiniams standartams (jeigu taikoma)</i>	Netaikoma.

11. Kvalifikacijos pavadinimas: finansų ir investicijų konsultantas, LTKS VII

<i>Trumpas kvalifikacijos apibūdinimas.</i>	Veiklos objektas: klientų duomenų bazės kūrimas, tvarkymas ir vertybinių popierių įsigijimo bei pardavimo organizavimas. Veiklos uždaviniai: 1) kurti ir tvarkyti klientų bazes; 2) organizuoti vertybinių popierių, obligacijų įsigijimą ir pardavimą; 3) atlikti investicinės veiklos stebėseną, investicinių planų peržiūrą ir koregavimą. Darbo sąlygos: darbas patalpoje. Ypatingi reikalavimai sveikatai: privalu atlikti sveikatos profilaktinį patikrinimą ir turėti asmens medicininę knygelę arba privalomojo sveikatos patikrinimo medicininę pažymą. Pagrindinės darbo priemonės: kompiuteris, telefonas, faksas ir kita biuro įranga, duomenų apdorojimo ir biuro programos. Papildoma informacija: asmuo, įgijęs finansų ir investicijų konsultanto kvalifikaciją galės dirbti finansinių paslaugų įstaigose, bankuose.	
<i>Pagrindiniai kvalifikacijos vienetai (nurodant jų lygį pagal LTKS)</i>	<i>Kompetencijos</i>	<i>Kompetencijų ribos</i>
Klientų duomenų bazės kūrimas (LTKS VII)	Sukurti klientų duomenų bazes.	Klientų anketos sudarymas. Klientų informacijos surinkimo organizavimas. Duomenų bazės kūrimas.
	Nustatyti klientų finansinę padėtį, tikslus ir rizikos ribas.	Klientų duomenų analizė. Klientų finansinės padėties nustatymas. Klientų tikslų ir rizikos ribų nustatymas. Esamų ir būsimų klientų polinkių aiškinimasis ir prognozavimas.
Vertybinių popierių ir kitų finansinių priemonių įsigijimo bei pardavimo organizavimas (LTKS VII)	Organizuoti vertybinių popierių ir kitų finansinių priemonių įsigijimą.	Vertybinių popierių įsigijimo organizavimas, vadovaujantis Lietuvos Respublikos Vertybinių popierių įstatymu.
	Organizuoti vertybinių popierių ir kitų	Vertybinių popierių pardavimo organizavimas, vadovaujantis Lietuvos

	finansinių priemonių pardavimą.	Respublikos Vertybinių popierių įstatymu.
Investicinės veiklos stebėseną, investicinių planų peržiūra ir koregavimas (LTKS VII)	Atlikti investicinės veiklos stebėseną.	Investicinės veiklos stebėjimas, statistinių duomenų rinkimas, jų kaupimas, apibendrinimas.
	Peržiūrėti ir koreguoti investicinius planus.	Informacijos, reikalingos finansiniams planams rengti, peržiūrėti ir koreguoti nustatymas. Finansinių tikslų nustatymas. Investicinių planų peržiūra. Investicinių planų koregavimas pagal pakitusius poreikius.
<i>Profesinei veiklai reikalingi bendrieji gebėjimai</i>	Asmuo, įgijęs nurodytą kvalifikaciją, taip pat turi būti įgijęs ir bendrųjų gebėjimų, apibrėžtų Rekomendacijose dėl bendrųjų visą gyvenimą trunkančio mokymosi gebėjimų. Jų ugdymas(is) turi būti integruotas į nurodytai kvalifikacijai reikalingų kompetencijų ugdymo(si) procesą.	
<i>Kvalifikacijai įgyti reikalingas išsilavinimas, kvalifikacija (jei taikoma) ir profesinė patirtis (jei taikoma)</i>	Aukštasis finansų studijų krypties išsilavinimas, magistro kvalifikacinis laipsnis.	
<i>Kvalifikacijos įgijimas</i>	Kvalifikacijos vienetų sudarantys kompetencijų deriniai įgyjami studijuojant finansų studijų krypties antrosios pakopos studijose arba iš profesinės veiklos patirties.	
<i>Rekomenduojama mokymo apimtis kvalifikacijai įgyti</i>	Antrosios pakopos studijų trukmė nustatoma vadovaujantis Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymu.	
<i>Kvalifikacijos vertinimo kriterijai ir metodai</i>	Kvalifikacijai įgyti reikalingos asmens turimos kompetencijos vertinamos vadovaujantis kompetencijų formuluotėmis ir jų ribų aprašais, kurie išreiškia slenkstinį (minimalų) kompetencijos įgijimo lygmenį.	
<i>Kvalifikacijos atitikimas Europos Sąjungos ir tarptautiniams standartams (jeigu taikoma)</i>	Netaikoma.	

12. Kvalifikacijos pavadinimas: finansų makleris, LTKS VII

<i>Trumpas kvalifikacijos apibūdinimas.</i>	Veiklos objektas: akcijų, obligacijų ir kitų vertybinių popierių pirkimas ir pardavimas bei finansinio tarpininkavimo paslaugų teikimas pagal valstybės nustatytą tvarką. Veiklos uždaviniai: 1) atlikti vertybinių popierių, akcijų, obligacijų ir kitų finansinių priemonių polinkių analizę; 2) konsultuoti klientus apie rinkos padėtį ir perspektyvas; 3) pirkti ir parduoti vertybinius popierius, obligacijas ir kitas finansines priemones; 4) valdyti klientų finansinių priemonių portfelius. Darbo sąlygos: darbas patalpoje. Ypatingi reikalavimai sveikatai: privalu atlikti sveikatos profilaktinį patikrinimą ir turėti asmens medicininę knygėlę arba privalomojo sveikatos patikrinimo medicininę pažymą. Pagrindinės darbo priemonės: kompiuteris, telefonas, faksas ir kita biuro įranga, duomenų apdorojimo ir biuro programos.
---	--

	Papildoma informacija: asmuo, įgijęs šią kvalifikaciją galės dirbti bankuose ir (ar) finansinių paslaugų įstaigose.	
<i>Pagrindiniai kvalifikacijos vienetai (nurodant jų lygį pagal LTKS)</i>	<i>Kompetencijos</i>	<i>Kompetencijų ribos</i>
Vertybinių popierių, akcijų, obligacijų ir kitų finansinių priemonių, polinkių analizė (LTKS VII)	Atlikti vertybinių popierių, akcijų ir obligacijų polinkių analizę.	Vertybinių popierių rinkos stebėjimas, statistinių duomenų rinkimas, jų kaupimas, apibendrinimas. Vertybinių popierių paklausos ir rinkos ypatybių tyrimas.
	Atlikti kitų finansinių priemonių polinkių analizę.	Kitų finansinių priemonių rinkos stebėjimas, statistinių duomenų rinkimas, jų kaupimas, apibendrinimas.
Finansinio tarpininkavimo paslaugų teikimas bei konsultavimas investavimo į finansines priemones klausimais (LTKS VII)	Teikti finansinio tarpininkavimo paslaugas.	Informacijos apie klientus ir įmones rinkimas ir duomenų bazės ruošimas. Tarpininkavimo paslaugų teikimas. Sutarčių sudarymas.
	Konsultuoti ir informuoti klientus apie rinkos padėtį ir perspektyvas.	Esamų klientų informavimas apie rinkos padėtį. Klientų ir darbuotojų konsultavimas apie rinkos padėtį ir perspektyvas. Metodinės pagalbos teikimas, vadovaujantis Kolektyvinio investavimo subjekto įstatymu.
Vertybinių popierių, akcijų, obligacijų ir kitų finansinių priemonių pirkimas ir pardavimas (LTKS VII)	Pirkti vertybinius popierius, obligacijas ir kitas finansines priemones.	Vertybinių popierių ir kitų finansinių priemonių pirkimo organizavimas. Vertybinių popierių, obligacijų ir kitų finansinių priemonių pirkimas, vadovaujantis Kolektyvinio investavimo subjekto įstatymu.
	Parduoti vertybinius popierius, obligacijas ir kitas finansines priemones.	Vertybinių popierių ir kitų finansinių priemonių pardavimo organizavimas. Vertybinių popierių, obligacijų ir kitų finansinių priemonių pardavimas vadovaujantis Kolektyvinio investavimo subjekto įstatymu.
<i>Profesinei veiklai reikalingi bendrieji gebėjimai</i>	Asmuo, įgijęs nurodytą kvalifikaciją, taip pat turi būti įgijęs ir bendrųjų gebėjimų, apibrėžtų Rekomendacijose dėl bendrųjų visą gyvenimą trunkančio mokymosi gebėjimų. Jų ugdymas(is) turi būti integruotas į nurodytai kvalifikacijai reikalingų kompetencijų ugdymo(si) procesą.	
<i>Kvalifikacijai įgyti reikalingas išsilavinimas, kvalifikacija (jei taikoma) ir profesinė patirtis (jei taikoma)</i>	Aukštasis finansų studijų krypties išsilavinimas, magistro kvalifikacinis laipsnis.	
<i>Kvalifikacijos įgijimas</i>	Kvalifikacijos vienetus sudarantys kompetencijų deriniai įgyjami studijuojant finansų studijų krypties antrosios pakopos studijose arba iš profesinės veiklos patirties.	
<i>Rekomenduojama mokymo apimtis kvalifikacijai įgyti</i>	Antrosios pakopos studijų trukmė nustatoma vadovaujantis Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymu.	

<i>Kvalifikacijos vertinimo kriterijai ir metodai</i>	Kvalifikacijai įgyti reikalingos asmens turimos kompetencijos vertinamos vadovaujantis kompetencijų formuluotėmis ir jų ribų aprašais, kurie išreiškia slenkstinį (minimalų) kompetencijos įgijimo lygmenį.
<i>Kvalifikacijos atitikimas Europos Sąjungos ir tarptautiniams standartams (jeigu taikoma)</i>	Netaikoma.

III SKYRIUS APSKAITOS PASLAUGŲ POSEKTORIAUS KVALIFIKACIJŲ APRAŠAI

13. Kvalifikacijos pavadinimas: apskaitininkas, LTKS IV

<i>Trumpas kvalifikacijos apibūdinimas</i>	Veiklos objektas: ūkio subjektų apskaitos informacijos tvarkymas. Veiklos uždaviniai: 1) įforminti apskaitos dokumentus ir pildyti apskaitos registrus; 2) apskaityti atskirų apskaitos sričių, turto, nuosavo kapitalo, išipareigojimų, pajamų ir sąnaudų, duomenis; 3) tvarkyti apskaitą, naudojant kompiuterizuotas apskaitos programas. Darbo sąlygos: darbas patalpoje, dirbama individualiai ir (arba) komandoje. Ypatingi reikalavimai sveikatai: privalu atlikti sveikatos profilaktinį patikrinimą ir turėti asmens medicininę knygėlę arba privalomojo sveikatos patikrinimo medicininę pažymą. Darbo priemonės: kompiuteris, telefonas, faksas ir kita biuro įranga, klientų informacijos duomenų apdorojimo ir apskaitos programos ir kt. Papildoma informacija: įgiję šią kvalifikaciją asmenys galės dirbti apskaitininkais įvairių įmonių, įstaigų ir organizacijų buhalterinės apskaitos padaliniuose, mažos įmonės darbuotoju, kurioje nėra buhalterinės apskaitos padalinių, apskaitos ir audito paslaugas teikiančiose įmonėse.	
<i>Pagrindiniai kvalifikacijos vienetai (nurodant jų lygį pagal LTKS)</i>	<i>Kompetencijos</i>	<i>Kompetencijų ribos</i>
Buhalterinės apskaitos vykdymas (LTKS IV)	Registruoti apskaitos duomenis ir pildyti apskaitos registrus.	Apskaitos formavimo procesas. Buhalterinės apskaitos reglamentavimas. Įmonės apskaitos politika. Buhalterinių sąskaitos, dvejybinis įrašas, sąskaitų korespondencija ir sąskaitų planas apskaitoje. Pirminiai apskaitos dokumentai. Pirminių apskaitos dokumentų pildymas. Apskaitos organizavimo bendrosios nuostatos. Ūkinės veiklos, ūkinių operacijų registravimas apskaitoje, taikant apskaitos proceso nuoseklumą.

		Ūkinių operacijų ir ūkinių įvykių pagrindimo apskaitos dokumentais kontrolė. Apskaitos proceso pabaigos operacijų susisteminimas.
	Suvesti apskaitos duomenis į apskaitos programas.	Ūkio subjektų apskaitos duomenų suvedimas nuo pirminių apskaitos dokumentų iki finansinių ataskaitų parengimo. Darbas kompiuterinėmis apskaitos programomis.
Turto dokumentų tvarkymas ir registravimas apskaitoje (LTKS IV)	Vesti ilgalaikio turto apskaitą.	Ilgalaikis turtas, jo klasifikavimas ir įvertinimas. Ilgalaikio turto apskaitos dokumentai. Ilgalaikio turto įsigijimo savikainos, IT nusidėvėjimo (amortizacijos), remonto išlaidų apskaičiavimas ir apskaita. Ilgalaikio turto perleidimo, netekimo, nurašymo rezultatų apskaičiavimas ir apskaita. Ilgalaikio turto apskaitos dokumentų duomenų suvedimas į apskaitos programas. Ilgalaikio turto inventorizacija.
	Apskaityti kasos ir banko operacijas.	Kasos operacijų apskaitą reglamentuojantys norminiai dokumentai. Kasos ir bankinių operacijų apskaitos dokumentai. Grynujų pinigų inventorizacija. Kasos ir atsiskaitomosios sąskaitos operacijų apskaita. Valiutinių operacijų apskaita. Kasos ir banko operacijų duomenų suvedimas į apskaitos programas.
	Tvarkyti atsargų apskaitą.	Atsargų sudėtis ir atsargų įsigijimo savikaina. Atsargų apskaitos dokumentų registravimas sintetinėse ir analitinėse sąskaitose. Atsargų įkainojimo metodų ir apskaitos būdų taikymas ir parduotų prekių savikainos apskaičiavimas. Atsargų apskaitos duomenų suvedimas į apskaitos programas.
	Tvarkyti gautinų sumų apskaitą.	Gautinų sumų apskaita. Atsiskaitymų su atskaitingais asmenimis apskaita. Skolų įmonei inventorizavimas. Avanso apyskaitos sudarymas. Skolų įmonei, apskaitos dokumentų registravimas apskaitos registruose ir apskaitos programose.

Įsipareigojimų dokumentų tvarkymas ir registravimas apskaitoje (LTKS IV)	Tvarkyti mokėtinų sumų apskaitą.	Įmonės įsipareigojimų klasifikavimas. Įmonės įsipareigojimų apskaitos dokumentai ir įmonės skolų registravimas apskaitos registruose. Įmonės skolų inventorizavimas. Įmonės įsipareigojimų apskaitos dokumentų registravimas apskaitos programose.
	Tvarkyti apskaičiuoto ir išmokėto atlygio darbuotojui apskaitą.	Teisės aktai, reglamentuojantys darbo užmokesčio apskaitą. Darbo apmokėjimo formos ir sistemos. Darbo apmokėjimo pirminiai dokumentai. Darbo užmokesčio ir su juo susijusių mokesčių apskaita.. Vidutinio darbo užmokesčio apskaičiavimo tvarka ir taikymo atvejai. Darbo užmokesčio ir su juo susijusių atskaitymų registravimas sąskaitose ir apskaitos registruose.
Pajamų ir sąnaudų duomenų formavimas ir apskaitymas (LTKS IV)	Dokumentuoti pirkimus ir pardavimus.	Pirkimų ir pardavimų dokumentavimas. Pirkimo operacijų įforminimo kontrolė juridinę galią turinčiais dokumentais ir registravimas apskaitos registruose. Pardavimo operacijų registravimas apskaitos registruose.
	Tvarkyti pajamų ir sąnaudų apskaitą.	Pajamų ir sąnaudų pripažinimo apskaitoje tvarka ir jų sudėtis. Pirkimų ir pardavimų dokumentavimas. Pirkimo operacijų įforminimo kontrolė juridinę galią turinčiais dokumentais ir registravimas apskaitos registruose. Pardavimo operacijų, pridėtinės vertės mokesčio apskaičiavimas, pajamų ir sąnaudų registravimas apskaitos registruose. Informacijos sutikrinimo procedūrų (pvz., pirminių dokumentų informacijos sutikrinimo su suvestiniais duomenimis apskaitos registruose, i.SAF (duomenų rinkmena) pateiktos informacijos sutikrinimo su apskaitos registru duomenimis ir pan.) atlikimas.
<i>Profesinei veiklai reikalingi bendrieji gebėjimai</i>	Asmuo, įgijęs nurodytą kvalifikaciją, taip pat turi būti įgijęs ir bendrųjų gebėjimų, apibrėžtų rekomendacijoje dėl bendrųjų visą gyvenimą trunkančio mokymosi gebėjimų. Jų ugdymas(is) turi būti integruotas į nurodytai kvalifikacijai reikalingų kompetencijų ugdymo(si) procesą.	

<i>Kvalifikacijai įgyti reikalingas išsilavinimas, kvalifikacija (jei taikoma) ir profesinė patirtis (jei taikoma)</i>	Vidurinis išsilavinimas.
<i>Kvalifikacijos įgijimas</i>	Kvalifikacija įgyjama mokantis pagal formaliojo profesinio mokymo programą.
<i>Rekomenduojama mokymo apimtis kvalifikacijai įgyti</i>	Mokymo pagal formaliojo profesinio mokymo programą apimtis – 60 mokymosi kreditų.
<i>Kvalifikacijos vertinimo kriterijai ir metodai</i>	Kvalifikacijai įgyti reikalingos asmens turimos kompetencijos vertinamos vadovaujantis kompetencijų formuluotėmis ir jų ribų aprašais, kurie išreiškia slenkstinį (minimalųjį) kompetencijos įgijimo lygmenį. Asmens kompetencijų, įgytų siekiant nurodytos kvalifikacijos mokantis pagal formaliojo profesinio mokymo programą arba iš profesinės veiklos patirties, vertinimas vykdomas Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro nustatyta tvarka.
<i>Kvalifikacijos atitikimas Europos Sąjungos ir tarptautiniams standartams (jeigu taikoma)</i>	Netaikoma.

14. Kvalifikacijos pavadinimas: buhalteris, LTKS VI

<i>Trumpas kvalifikacijos apibūdinimas</i>	Veiklos objektas: ūkio subjektų apskaitos informacinės sistemos formavimas, buhalterinės apskaitos tvarkymas ir kontrolė, finansinių ataskaitų parengimas ir analizė. Veiklos uždaviniai: 1) organizuoti, tvarkyti ūkinės veiklos buhalterinę apskaitą ir apskaityti finansinių rezultatų duomenis; 2) rengti finansines ataskaitas, mokesčių deklaracijas ir kitas ataskaitas; 3) konsultuoti apskaitos ir mokesčių klausimais; 4) atlikti finansinę analizę ir vertinti ūkio subjekto finansinės būklės, veiklos rezultatus. Darbo sąlygos: darbas patalpoje, dirbama individualiai ir (arba) komandoje, nuotolinis darbas. Ypatingi reikalavimai sveikatai: privalu atlikti sveikatos profilaktinį patikrinimą ir turėti asmens medicininę knygėlę arba privalomojo sveikatos patikrinimo medicininę pažymą. Darbo priemonės: kompiuteris, telefonas, faksas ir kita biuro įranga, klientų informacijos duomenų apdorojimo ir apskaitos programos, metodinė, teisinė medžiaga. Papildoma informacija: įgiję buhalterio kvalifikaciją asmenys galės dirbti įvairių įmonių, įstaigų ir organizacijų buhalterinės apskaitos tarnybose, apskaitos ir audito paslaugas teikiančiose įmonėse buhalteriais, auditoriaus padėjėjais, steigti buhalterinių paslaugų įmones, teikti buhalterinės apskaitos tvarkymo paslaugas.	
<i>Pagrindiniai kvalifikacijos vienetai (nurodant jų lygį pagal LTKS)</i>	<i>Kompetencijos</i>	<i>Kompetencijų ribos</i>

Buhalterinės apskaitos organizavimas ir tvarkymas (LTKS VI)	Planuoti ir organizuoti buhalterinės apskaitos paslaugų teikimą.	Apskaitos sistemos nustatymas ir parinkimas. Profesinės veiklos planavimas. Apskaitos darbo organizavimas ir šio darbo kontrolės vykdymas. Lietuvos Respublikos įstatymų ir teisės aktų, reglamentuojančių ūkio subjekto veiklą, apskaitą ir mokesčius taikymas. Ūkio subjekto apskaitos politikos formavimas, taikant Lietuvos Respublikos ir Tarptautinius apskaitos reglamentus. Apskaitos duomenų informacinės duomenų bazės formavimas, taikant informacines apskaitos sistemas. Apskaitos tarnybos veiklos principų formulavimas. Vadovavimas žemesnės kvalifikacijos darbuotojų veiklai. Užduočių atlikimo nustatytais terminais organizavimas. Apskaitos dokumentai. Vidaus kontrolės sistemos elementai. Vidaus kontrolės rizikos rūšys, kriterijai ir vertinimo būdai. Atliekamų darbų kokybės kontrolės vykdymas. Konsultacijų bei paaiškinimų teikimas pavaldiems darbuotojams. Darbuotojų darbo kokybės priežiūros vykdymas atsižvelgiant į nustatytą kokybės kontrolės politiką. Klaidų ir (ar) trūkumų pašalinimo ir (ar) ištaisymo terminų nustatymas. Veiklos atlikimo kokybės vertinimas, darbuotojų mokymas ir įgytų kompetencijų vertinimas. Darbas su kompiuterinėmis apskaitos programomis. Profesinės etikos principų reikšmės įvertinimas buhalterio darbe. Laiko reikšmės apskaitoje įvertinimas. Atsakomybės reikšmės apskaitos procesuose įvertinimas.
--	---	---

	Tvarkyti ūkio subjektų finansinę apskaitą.	Apskaitos tvarkymas pagal galiojančius Lietuvos Respublikos įstatymus, tarptautinius apskaitos standartus ir ES reikalavimus. Atsižvelgiant į ūkio subjektų pobūdį ir vadovaujantis apskaitos standartų reikalavimais bei nustatyta apskaitos politika, buhalterinės apskaitos tvarkymas nuo pirminių apskaitos dokumentų iki suvestinių apskaitos registrų sudarymo finansinių ataskaitų rinkinio parengimui. Ūkio subjektų atskirų apskaitos sričių tvarkymas (ilgalaikio turto apskaita, atsargų, kasos ir bankinių operacijų apskaita, darbo užmokesčio ir su juo susijusių mokesčių apskaita, pirkimų ir pardavimų apskaita ir pan.). Ūkio subjektų apskaitos duomenų informacinės bazės kompiuterinėje apskaitos programoje sudarymas. Profesinės etikos principų reikšmės įvertinimas buhalterio darbe. Laiko reikšmės apskaitoje įvertinimas. Atsakomybės reikšmės apskaitos procesuose įvertinimas.
	Formuoti valdymo apskaitos informacinę sistemą ir tvarkyti apskaitą.	Ūkio subjekto veiklos kaštų apskaitos specifika, procesas, metodai ir jų ypatumai. Konkrečios situacijos įvertinimas, kaštų apskaitos diegimo sprendimų priėmimas ir savikainos kalkuliavimo algoritmą parengimas. Produkcijos savikainos kalkuliavimas. Savikainos kalkuliavimo etapai, jų nuoseklumas ir tarpusavio ryšiai. Produkcijos ir paslaugų savikainos apskaičiavimas.
	Formuoti mokesčių informacinę sistemą ir apskaičiuoti mokesčius.	Apmokestinimo principai ir jų taikymas formuojant mokesčių sistemą. Mokesčių dydžio nustatymas ir apskaita. Mokesčių apskaičiavimas, bei apskaitos derinimas su finansine apskaita. Lietuvos Respublikos įstatymų ir teisės aktų, reglamentuojančių ūkio subjekto veiklą, apskaitą ir mokesčius taikymas.

Ūkinių apskaitos procesų kontrolė (VI)	Vykdyti apskaitos darbų priežiūrą.	Priežiūros, kad ūkio subjektų pateiktų pirminių apskaitos dokumentų ar kitos apskaitai vykdyti reikalingos informacijos perkėlimas į apskaitos registrus vyktų pagal apskaitos standartų reikalavimus ir ūkio subjektų patvirtintą apskaitos politiką, vykdymas. Priežiūros, kad verslo ir (ar) kitų ūkio subjektų nustatytų mokesčių deklaracijų rengimas ir teikimas vyktų remiantis deklaruojamų mokesčių įstatymų reikalavimais, vykdymas. Priežiūros, kad ūkio subjektų finansinių ataskaitų sudarymas atitiktų apskaitos standartų reikalavimus, vykdymas.
	Vykdyti nuolatinę apskaitos politikos bei apskaitos sistemos vykdymo kontrolę.	Apskaitos politikos nuostatų taikymo kontroliavimas. Ūkinių procesų įforminimo ir atsiskaitymo kontrolės formų parinkimas ir taikymas, ūkinių operacijų ir įvykių pagrindimo apskaitos dokumentais kontroliavimas, finansinės informacijos patikimumo vertinimas.
Ataskaitų rengimas (LTKS VI)	Rengti finansines ataskaitas.	ES direktyvos. Tarptautiniai apskaitos standartai. Verslo apskaitos standartai. Viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės standartai. Lietuvos Respublikos įstatymai ir teisės aktai. Verslo ir (ar) kitų ūkio subjektų finansinių ataskaitų sudarymas, remiantis apskaitos registrų informacija. Finansinių ataskaitų skaičius ir turinio formavimas atsižvelgiant į verslo ir (ar) kitų ūkio subjektų dydį ir verslo pobūdį, laikantis Lietuvos Respublikos įmonių finansinės atskaitomybės įstatymo nuostatų. Finansinių ataskaitų tikrinimas ir vertinimas bei jų patikimumo ir teisingumo patvirtinimas.
	Rengti mokesčines, statistines ir kitas ataskaitas.	Mokesčių deklaracijų rengimas pagal apskaitos registruose esančius duomenis, remiantis deklaruojamų mokesčių įstatymų reikalavimais deklaracijų informaciniam turiniui, pateikimo tvarkai bei formai. Mokestinių deklaracijų tikrinimas ir

		vertinimas bei jų patikimumo ir teisingumo patvirtinimas. Remiantis suvestinių buhalterinės apskaitos registrų informacija, ataskaitų teikimas Lietuvos statistikos departamentui ir kitoms valstybės institucijoms.
Konsultacijų apskaitos ir mokesčių klausimais teikimas (LTKS VI)	Konsultuoti klientus buhalterinės apskaitos klausimais.	Ūkio subjektų konsultavimas su apskaitos tvarkymu susijusiais, verslo apskaitos standartų, viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės standartų metodinėse rekomendacijose aptartais buhalterinės apskaitos klausimais.
	Konsultuoti klientus mokesčių klausimais.	Ūkio subjektų aiškinamojo pobūdžio konsultacijų teikimas su apskaitos tvarkymu susijusiais mokesčių klausimais.
Įmonės finansinės būklės veiklos rezultatų analizė (LTKS VI)	Taikyti finansinę veiklą apibūdinančius rodiklius ir atlikti jų analizę.	Finansinės informacijos rinkimo ir sisteminimo būdai. Finansinės analizės metodų ir būdų taikymas. Apskaitos informacijos apibendrinimas ir jos patikimumo užtikrinimas. Finansinės analizės duomenų apdorojimas ir sisteminimas. Atliktos analizės išvadų ir siūlymų teikimas.
	Apibendrinti ir vertinti ūkio subjekto finansinės būklės, veiklos rezultatus.	Apskaitos informacijos apibendrinimas ir vertinimas, bei verslo problemos indentifikavimas. Veiksnių, turėjusių įtakos ūkio subjekto veiklos rezultatams, nustatymas. Finansinės būklės ir veiklos rezultatų vertinimas. Išvados ir siūlymai finansinei būklei gerinti, veiklai efektyvinti, valdymo bei finansiniams sprendimams priimti.
<i>Profesinei veiklai reikalingi bendrieji gebėjimai</i>	Asmuo, įgijęs nurodytą kvalifikaciją, taip pat turi būti įgijęs ir bendrųjų gebėjimų, apibrėžtų Rekomendacijoje dėl bendrųjų visą gyvenimą trunkančio mokymosi gebėjimų. Jų ugdymas(is) turi būti integruotas į nurodytai kvalifikacijai reikalingų kompetencijų ugdymo(si) procesą.	
<i>Kvalifikacijai įgyti reikalingas išsilavinimas, kvalifikacija (jei taikoma) ir profesinė patirtis (jei taikoma)</i>	Aukštasis apskaitos arba finansų studijų krypties išsilavinimas, profesinio bakalauro arba bakalauro kvalifikacinis laipsnis, ne mažiau kaip 3 metai profesinės veiklos apskaitos paslaugų posektoriuje patirtis.	
<i>Kvalifikacijos įgijimas</i>	Kvalifikacijai įgyti reikalingos kompetencijos įgyjamos mokantis pagal švietimo programą.	
<i>Rekomenduojama mokymo apimtis kvalifikacijai įgyti</i>	Švietimo programos trukmė nustatoma vadovaujantis jos įgyvendinimą reglamentuojančiais teisės aktais.	

<i>Kvalifikacijos vertinimo kriterijai ir metodai</i>	Kvalifikacijai įgyti reikalingos asmens turimos kompetencijos vertinamos vadovaujantis kompetencijų formuluotėmis ir jų ribų aprašais, kurie išreiškia slenkstinį (minimalų) kompetencijos įgijimo lygmenį.
<i>Kvalifikacijos atitikimas Europos Sąjungos ir tarptautiniams standartams (jeigu taikoma)</i>	Netaikoma

15. Kvalifikacijos pavadinimas: auditorius, LTKS VII

<i>Trumpas kvalifikacijos apibūdinimas</i>	Veiklos objektas: audito, peržiūrų, užtikrinimo užduočių atlikimas, tikrinimo ir vertinimo procesų kontrolė, konsultacijų apskaitos ir mokesčių klausimais teikimas. Veiklos uždaviniai: 1) organizuoti audito užduoties komandos darbą; 2) planuoti ir kontroliuoti audito procesą; 3) parengti auditoriaus išvadą / ataskaitą; 4) atlikti užtikrinimo užduotis; 5) konsultuoti klientus apskaitos ir mokesčių klausimais. Darbo sąlygos: darbas patalpoje, dirbama individualiai ir (arba) komandoje, nuotolinis darbas, galima konfliktinių situacijų rizika ir jų sprendimas. Ypatingi reikalavimai sveikatai: privalu atlikti sveikatos profilaktinį patikrinimą ir turėti asmens medicininę knygėlę arba privalomojo sveikatos patikrinimo medicininę pažymą. Darbo priemonės: kompiuteris, telefonas, faksas ir kita biuro įranga, audito informacinės sistemos ir kt. Papildoma informacija: įgiję auditoriaus kvalifikaciją asmenys galės atlikti finansinių ataskaitų auditus, steigti audito įmones.	
<i>Pagrindiniai kvalifikacijos vienetai (nurodant jų lygį pagal LTKS)</i>	<i>Kompetencijos</i>	<i>Kompetencijų ribos</i>
Audito atlikimas (LTKS VII)	Planuoti audito procesą.	Kliento priėmimas, audito sutarties sudarymas, audito proceso atlikimo strategijos nustatymas, audito planavimas, audito procedūrų pasirinkimas ir taikymas, siekiant surinkti pakankamų ir tinkamų audito įrodymų, audito komandos parinkimas, laikantis konfidencialumo ir nepriklausomumo politikų. Procesų atlikimas, vadovaujantis Tarptautiniais audito standartais (TAS), Tarptautiniu peržiūros užduočių standartu (TPUS) ir atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos finansinių ataskaitų audito įstatymo nuostatas.

	Kontroliuoti audito užduočių atlikimo procesą.	Audito sričių, atliekamų procedūrų paskirstymas audito grupės nariams. Strategijos ir (ar) planavimo dokumentų peržiūra ir koregavimas. Audito grupės narių keitimas esant tokiam poreikiui. Atliktų audito procedūrų, surinktų audito įrodymų vertinimas pakankamumo ir tinkamumo požiūriu. Sudarytų audito darbo dokumentų patikra. Sprendimų priėmimas dėl atskirų klausimų ekspertinio vertinimo poreikio. Sprendimų nuomonei pareikšti vertinimas. Sprendimų nuomonei pareikšti priėmimas. Procesų atlikimas, vadovaujantis Tarptautiniais audito standartais (TAS), Tarptautiniu peržiūros užduočių standartu (TPUS) ir atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos finansinių ataskaitų audito įstatymo nuostatas.
	Rengti auditoriaus išvadą ir (ar) ataskaitą.	Auditoriaus išvados turinio ir formuluočių parinkimas auditoriaus nuomonei pareikšti, teikiant kliento finansinėms ataskaitoms pakankamą arba ribotą užtikrinimą (pagal TAS). Auditoriaus ataskaitos turinio ir formuluočių parinkimas auditoriaus nuomonei pareikšti teikiant kliento finansinėms ataskaitoms ribotą užtikrinimą (pagal TPUS).
Užtikrinimo užduočių atlikimas (LTKS VII)	Teikti užtikrinimo užduočių, išskyrus istorinės informacijos auditą ir peržiūrą, paslaugas.	Užduočių atlikimas, vadovaujantis Tarptautiniais užtikrinimo užduočių standartais (TUUS), gaunant atitinkamai pakankamą arba ribotą užtikrinimą apie tai, ar dalyko informacijoje nėra reikšmingų iškraipymų. Auditoriaus išvados pateikimas klientui dėl pagrindinio dalyko vertinimo rašytinėje ataskaitoje.
	Teikti perspektyvinės finansinės informacijos tikrinimo paslaugas.	Kliento vadovybės pasirinktų prielaidų vertinimas ir tomis prielaidomis paruoštos finansinės informacijos tinkamas pateikimas.
	Teikti užtikrinimo išvadas dėl kontrolės	Pakankamo užtikrinimo gavimas, ar visais reikšmingais atžvilgiais ir remiantis tinkamais kriterijais

	priemonių paslaugų organizacijoje.	paslaugų organizacijos sistemos aprašymas teisingai pateikia sukurta ir nurodytą laikotarpį įgyvendinamą sistemą, o kontrolės priemonės tinkamai suplanuotos ir įgyvendintos.
	Teikti užtikrinimo išvadas dėl įmonių išmetamųjų šiltnamio efektą sukeliančių dujų apskaitos ataskaitų.	Pakankamo arba riboto užtikrinimo gavimas dėl išmetamųjų šiltnamio efektą sukeliančių dujų apskaitos ataskaitų. Išvados pateikimas.
	Teikti užtikrinimo išvadas dėl į prospektą įtrauktos pro forma finansinės informacijos rengimo.	Vertinimas į prospektą įtrauktos pro forma finansinės informacijos vykdant procedūras. Išvados apie savo pastebėjimus pateikimas.
Susijusių paslaugų teikimas (LTKS VII)	Teikti sutartas procedūras dėl finansinės informacijos.	Užduoties sąlygų nustatymas, užduoties planavimas ir dokumentavimas. Procedūrų atlikimas ir įrodymų rinkimas. Ataskaitos pateikimas.
	Teikti vidaus audito paslaugas.	Pagalba rengiant ir pateikiant, pagal kliento pateiktą informaciją, finansines ataskaitas, laikantis finansinės atskaitomybės tvarkos atliekant kitas paslaugas.
<i>Kvalifikacijai įgyti reikalingas išsilavinimas, kvalifikacija (jei taikoma) ir profesinė patirtis (jei taikoma)</i>	Aukštasis universitetinis išsilavinimas, bakalauro kvalifikacinis laipsnis, nepriekaištinga reputacija, ne mažiau kaip 3 metai auditoriaus padėjėjo praktikos, išlaikyti kvalifikaciniai egzaminai.	
<i>Kvalifikacijos įgijimas</i>	Kvalifikacijos vienetų sudarantys kompetencijų deriniai įgyjami studijuojant apskaitos arba finansų studijų krypties pirmosios pakopos studijose arba iš profesinės veiklos patirties.	
<i>Rekomenduojama mokymo apimtis kvalifikacijai įgyti</i>	Pirmosios pakopos studijų trukmė nustatoma vadovaujantis Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymu.	
<i>Kvalifikacijos vertinimo kriterijai ir metodai</i>	Kvalifikacijai įgyti reikalingos asmens turimos kompetencijos vertinamos vadovaujantis kompetencijų formuluotėmis ir jų ribų aprašais, kurie išreiškia slenkstinį (minimalų) kompetencijos įgijimo lygmenį.	
<i>Kvalifikacijos atitikimas Europos Sąjungos ir tarptautiniams standartams (jeigu taikoma)</i>	Netaikoma.	